

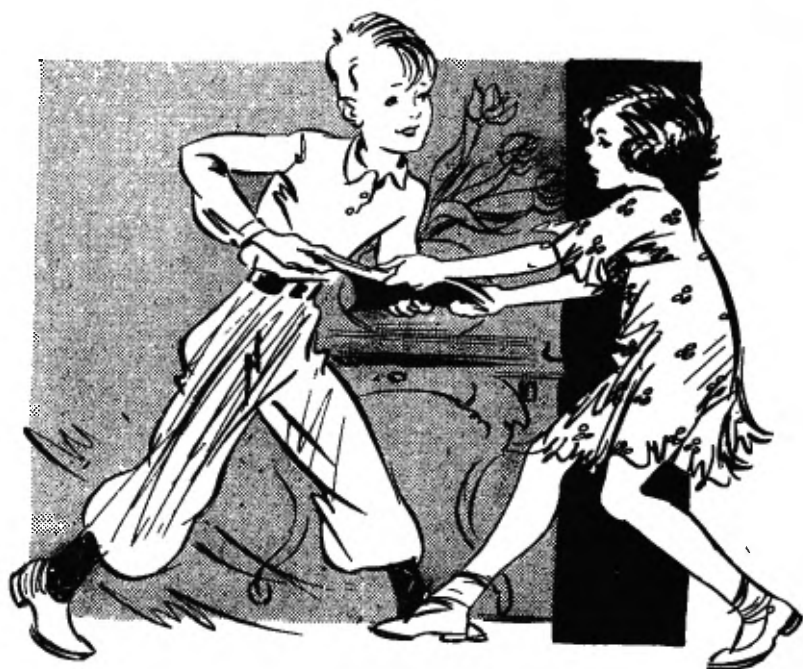
AMMIE
v.d. ROUW

VAN EEN JONGE VECHTER

BOOR-FROUCK VAN DER HOONING

**VAN
EEN JONGE
VECHTER**

ILLUSTRATIES VAN ANNI VAN DE RUIT

VAN
EEN JONGE
VECHTER

DOOR

FROUCK
VAN DER
HOONING

G. F. CALLENBACH
UITGEVER — NIJKERK

„Nietes,” zei Ruut Rodenborgh.
„Welles,” zei Robert Rodenborgh.
„Nietes, 't is van mij, hè moeder?” zei Ruut, een beetje harder.
„Hoe kom je er bij, kind?”
En meteen trok Rob zó hard aan 't boek, waar ze om kibbelden, dat de band scheurde.
„Akelige jongen,” snikte Ruut. „O moeder, wat een naarling. 't Was mijn boek. Hier, lelijkerd!”

.... trok Rob hard aan het boek.

Rob kreeg een harde klap op z'n schouder. Hij verweerde zich niet, maar zei plagend:

„En tòch is 't mijn boek, Ruutje. Kijk maar op 't dres-soir, daar ligt 't jouwe.”

Ruut draaide zich om en wilde kijken.

Mevrouw Rodenborgh, die voor 't raam zat te lezen, toen de kinderen aan 't ruziën geslagen waren, had haar boek neergelegd en streek met haar hand over 't voorhoofd.

„Jongens, maak asjebliëft niet zo'n kabaal. Ruut, jouw boek ligt daar immers. Je hebt 't er zelf voor 't eten neergelegd. Kind, wees toch niet altijd zo driftig.”

„Nou ja,” mompelde Ruut binnensmonds. „Laat hij 't dan direct zeggen.”

„Zeg,” viel Robert ineens uit, „ik zei 't immers, maar jij geloofde het niet.”

Hij wilde er nog meer aan toevoegen, maar ineens zag hij, dat moeder weer datzelfde, vermoeide gebaar maakte en inplaats van de boze woorden, die hij Ruut had willen toevoegen, vroeg hij, met een bezorgde klank in zijn stem:

„Hebt u weer hoofdpijn, Moeder?”

Moeder glimlachte flauwtjes, terwijl ze bevestigend knikte.

„Gaat u een beetje liggen, Moes, dan zal ik de gordijnen dichttrekken,” opperde de bezorgde Robert.

„Ruut en ik gaan een eindje fietsen.”

„Goed,” knikte Mevrouw. Kort daarop lag ze alleen in de stille huiskamer. Ze dacht nog even aan de woordenstrijd, zo pas tussen Ruut en Robert.

Och, ze kibbelden nogal eens, want Rob was een eerste klas plaaggeest en Ruut een eerste klas driftkop. Maar de verzoening liet nooit lang op zich wachten. De ge-

dachten werden al vager en toen tien minuten later dokter Rodenborgh om de hoek van de deur keek, zag hij, dat z'n vrouw sliep.

Ruut en Robert fietsten langzaam op de Bosweg.

„Waar zullen we heen gaan?” vroeg Rob. „Door 't bos of naar 't strand?”

„Niet naar 't strand,” zei Ruut. „Wat heb je dàar nou? Je moet dat stukje zand ook nog nodig met de naam „strand” betitelen. Als je nòg eens zegt „strand” blijft er niks van over. Denk eens even aan 't strand van Domburg. Dat is pas strand. Maar dit.”

Zo mopperend waren ze al een flink eindje doorgefietst.

Robert had op 't stranddebat van Ruut geen woord meer gezegd, maar trapte, trapte... zodat Ruut moeite had hem bij te houden.

Ineens viel ze driftig uit:

„Hè, naarling, waarom fiets je toch zo hard. Ik kan je haast niet bijhouden.”

Nog zei Robert niets, maar door hard te remmen, minderde z'n snelheid aanmerkelijk en Ruut, die op deze slakkegang niet verdacht was, schoot een eind vooruit.

Robert fietste kalm door en kwam eindelijk weer bij Ruut, die zich met een heel boos gezicht aan een lantaarnpaal vasthield.

„Kom je nou haast, nare jongen?”

Robert lachte hardop.

„Wat ben je toch een reuze-type, Ruut,” zei hij. „Eerst ben ik een naarling, omdat ik te hard fiets en dan een nare jongen, omdat ik te langzaam opschiet. Wat moet ik doen? De gulden middenweg bewandelen of liever

befietsen? Maar dan moet jij ook niet zo'n gezicht van oude lappen zetten."

Ruut lachte, maar 't ging niet van harte. Een poosje fietsten ze zwijgend door. Langs het brede bospad. De zon deed moeite, met haar gouden stralen door de bladeren te dringen. Hier en daar lagen op de grond al wat dorre, gele bladeren. Voorboden van de naderende herfst.

Dan zei Robert ineens:

„Richard Astenberge moet ook ergens hier in de buurt wonen. Je weet wel, Ruut, hij zit bij mij in de klas."

„Is dat die jongen, die . . . die?" aarzelde Ruut.

„Nou," vroeg Rob, „wat bedoel je? Z'n vader heeft in de gevangenis gezeten, maar hij had dat geld niet gestolen. En waarom kijken ze er Richard nou op aan. Dat vind ik toch zo ingemèn. Geen één jongen, die met 'm wil omgaan. En zich indringen doet-ie niet. Daar is hij te trots voor."

„'t Is akelig voor zo'n jongen," vond Ruut. „Hij heeft ook geen moeder meer, hè?"

„Nee," bromde Rob, binnensmonds, „maar laten we er maar niet langer over praten, want ik word nijdig, als ik denk aan de minachting, waarmee de meeste jongens Richard behandelen."

Meteen keek hij op z'n polshorloge.

„Al vijf uur. We moeten nodig naar huis, Ruut."

Toen ze de huiskamer binnenkwamen, was moeder al bezig vlees te snijden. Vader zat in z'n stoel te krant-lezen en tien minuten later aten ze en luisterden naar 't verhaal van Robert, over een voetbalmatch, die ze gisteren gehouden hadden.

„Je moet naar school, Richard.”
„Ja, Vader, 'k ga zo.”

Met tegenzin stond Richard Astenberge op en bracht 't bakje met aardappelschillen in 't kleine huisje, dat er erg armoedig uitzag.

„Wat gaat u vandaag doen, Vader?” vroeg hij.

„'k Weet niet, jongen. 'k Denk, dat 'k maar weer een beetje de stad zal ingaan, om te zien, of er ook iemand is, die een ontslagen gevangene werk wil geven.”

De laatste woorden waren op bittere toon gezegd. Richard zei: „Toe, Vader, trek u 't zich toch niet zo aan.”

Maar de man was op de houten bank voor de hut neergevallen en verborg z'n hoofd in de handen.

„Och,” zei hij mismoedig.

„Richard, het helpt niets. Ik kan 't niet hebben, dat de mensen voor me op zij gaan, alsof ik melaats ben. Enkelen uitgezonderd, die me behandelen als vroeger, maar de rest. . . . Mensen, die vroeger bij ons thuis kwamen. Mensen, die zich onze vrienden noemden. O, jongen, dat is zo hard, zo hard.”

„Maar Vader,” waagde Richard, „laten we dan hier weg gaan. Laten we naar een plaats gaan, waar niemand ons kent. Dan. . . .”

Ineens hield hij op. Nee, nou Vader maar niet vertellen van de hatelijkheden, die hij op school altijd moest slikken.

En de dertienjarige Richard rechtte z'n schouders.

„Vader had 't al moeilijk genoeg,” dacht hij en met een stem, die heel opgewekt moest klinken, zei hij:

„Dag Vader, tot straks.”

Meteen liep hij het smalle kronkellaantje uit, dat van de hut naar de brede Boslaan voerde.

't Was maar tien minuten lopen tot de stad. Nog een paar straten en Richard slenterde de speelplaats op.

Een groepje jongens stond bij elkaar te praten. Robert Rodenborgh was er 't middelpunt van. In z'n handen hield hij 't zilveren vulpotlood, dat hij vanmorgen van Vader en Moeder op z'n verjaardag had gekregen.

Alle jongens keken bewonderend toe. 't Was een fijn potlood. Ze mochten 't allemaal even in de hand hebben, om de zwaarte er van te voelen.

Richard was op een afstand blijven staan. Hoe graag zou hij zich bij de jongens gevoegd hebben, maar hij vreesde de hatelijke toespelingen, die ze immers altijd maakten.

Ineens hoorde hij z'n naam noemen, en Rob van den dokter stond voor hem.

„Zeg jo, wil je ook eens kijken? Heb ik vanmorgen van m'n vader en moeder gekregen.”

Richard's ogen glansden op. Toch iemand, die niet minachtend op hem neerzag.

Hij woog 't potlood in z'n hand. „Zwaar ding,” prees hij. „Fijn voor je, Rob.”

„Makkelijk voor jou, Richard, om er aan te komen,” zei Tijs Vermeer, z'n grootste vijand, hardop.

Een hoogrode kleur vloog over Richard's gezicht, maar hij hield zich in. Drukke beweeg'lijke Rob liet allang weer wat anders zien. Een fijn padvindersmes. Daar zaten een hoop dingen in.

En weer keken de jongens vol bewondering.

Toen Richard 't potlood terug wilde geven aan Robert, stond er al een nieuwe kring om hem heen.

„Hier, ik heb 't nog niet gezien,” grauwde ineens

Wil je ook eens kijken?

iemand naast hem. En meteen griste Tijs Richard 't potlood uit handen. Niemand zag het. Richard haalde z'n schouders op. Tijs was al verdwenen in de kring bewonderaars; en als zoeven stond

Richard weer alleen. Hij draaide zich om, en terwijl achter z'n oogleden de tranen brandden, slenterde hij in een onverschillige houding de speelplaats op, wat een van de onderwijzers de opmerking ontlokte, „dat die jongen van Astenberge zich ook nooit eens bij de anderen aansloot.”

Onbewust daarvan en ook onbewust van wat er komen zou, liep Richard door.

Hè, één ogenblik had hij zich een gewone jongen gevoeld; een jongen net als de anderen. Dat was, toen Robert hem 't potlood in handen gaf. Ja, Robert behandelde hem altijd gewoon. En Kees Ploegmans, Joop de Raadt en Dicky Bruins, Rob's vrienden, ook.

Maar dat andere stel! Nou, die konden hem gestolen worden. Bah, wat akeligheden. Kijk, daar kwam Robert al weer op hem toe.

„Zeg Richard, mag ik m'n potlood weer?” vroeg Rob, terwijl hij zijn hand uitstak.

„Je. . . je potlood,” stamelde Richard, een vuurrode kleur krijsend, „je potlood, dat heb ik aan Tijs Vermeer gegeven. Daar staat ie!”

En Richard wees op Tijs, die een eindje verder stond z'n veter vast te strikken.

Rob wendde zich om, liep naar Tijs en zei: „Toe jo, m'n potlood, want de bel gaat zo.”

Tijs richtte zich op. Z'n hoofd was vuurrood van 't bukken.

„Je potlood? Och jong, dat heeft hij 't laatste in handen gehad,” en z'n uitgestrekte wijsvinger richtte zich naar Richard.

„Ik heb 't jou gegeven,” schreeuwde die ineens, want op enkele gezichten had hij een spotlach te voorschijn zien komen.

Maar Tijs haalde z'n schouders op, en zei: „Nou moet 't niet mooier worden. We hebben immers allemaal gezien, dat hij 't ding 't laatst in handen had!”

Enkele jongens knikten bevestigend.

Tijs ging sarrend door: „Je zult 't, denk ik, wel bij vergissing in je zak hebben gestopt. Of misschien wel niet bij vergissing, maar met opzet. Zo vader, zo zoon.”

Met deze woorden wilde Tijs zich omdraaien, maar Richard was op hem toegevlagen en zei met 'n hese, lage stem: „Zeg dat nog es.”

Tijs probeerde zich uit de greep van den woedenden jongen los te maken, en zei: „Nou goed dan, als je doof bent. Zo vader, zo zoon. Weet je 't. . . .”

Verder kwam hij niet, want Richard sloeg en schopte hem, waar hij 'm raken kon.

Maar Tijs was ook niet voor de poes en 't zou misschien verkeerd voor Richard afgelopen zijn, als niet juist de bel over de speelplaats gerinkeld had.

Met een: „Daar, lelijke dief” gaf Tijs Richard een duw, dat deze tegen het hek tuimelde en met z'n hoofd vrij onzacht op de stenen pijlers botste.

Toen Richard weer op z'n benen stond, was de rij van zijn klas al in school verdwenen en moest hij dus wachten tot alle klassen binnen waren.

Voor z'n ogen hing nog een bloedrode mist. Hoe durfde die jongen. „Zo vader, zo zoon”.

Maar dan ineens liet Richard 't hoofd zakken en moedeloos leunde hij tegen 't hek.

Och, niemand, zelfs de rechter niet, had aan vaders onschuld geloofd en de laatste had hem veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf. Hij, Richard, was nog maar een kleine jongen geweest, maar hij kon zich alles nog goed herinneren. 't Mooie huis, waar ze gewoond had-

den in de stad, en dan moeder. Voor moeder, die niet sterk was, was 't te veel geweest. Toen vader twee maanden in de gevangenis gezeten had, was ze gestorven en Richard was alleen in de grootste armoede achtergebleven.

Hij was in 't weeshuis gekomen en toen vader uit de gevangenis was ontslagen, had die hem opgehaald en samen waren ze naar dat eenzame huisje in 't bos getrokken, met hun verdriet.

Vader wilde hier niet weg. Om moeders graf. Dat wist Richard. En daarom vertelde hij thuis ook maar niets van die plagerijen en scheldwoorden, die hij op school moest verduren.

Allang waren de kinderen in school en nog stond Richard daar, bij het hek, in gepeins verzonken.

Onwillekeurig streek hij met de hand over z'n hoofd en voelde een dikke buil. Dat deed hem de werkelijkheid weer te binnen schieten. Hoe lang had hij daar bij 't hek gestaan? 'n Kwartier, 'n half uur? Hij wist 't zelf niet.

De schooldeur was dicht en als vanzelf kwam het bij hem op: „Zal ik maar naar huis gaan?”

Maar direct verwierp hij deze gedachte weer. Nee, hij moest naar binnen, anders konden ze uit z'n wegblijven opmaken, dat hij bang was, omdat Tijs dat had gezegd. Bij de grote, brede deur bleef hij staan. Ineens dacht hij er aan, hoe moeder hem vroeger geleerd had, dat je alles aan God mocht vragen.

Weer aarzelde hij, maar 't duurde niet lang. De laatste jaren had hij nooit gebeden. Meestal hoorde hij ook niet eens wat meester bad.

Nee, God zou hem wel niet willen helpen. Hij was immers de zoon van een dief.

Op z'n tenen sloop hij de gang in, bleef voor de deur van z'n klas stilstaan.

Geen geluid bereikte z'n oor. Dus was meester niet meer aan 't vertellen, maar waren ze al aan 't werk.

Nog even bleef hij staan. Dan klopte hij.

„Ja,” riep de stem van meester. En Richard stapte binnen. Alle ogen keken naar hem, maar meester zei:

„Doorwerken, jongens; Richard, hier is je sommenschrift. Ga maar gauw aan je werk.”

Tijs Vermeer boog zich met een teleurgesteld gezicht weer over z'n schrift. Hè, wat jammer, hij had zo gehoopt, dat Richard flink onder handen genomen zou worden. Even tastte hij in z'n broekzak. Ja hoor, 't was er nog, dat ronde dingetje.

Nou moest hij 't straks op een fatsoenlijke manier zien kwijt te raken. 't Beste zou zijn, in de lessenaar van Richard.

't Bleef rustig in de klas tot de bel rinkelde voor 't speelkwartier.

Allen gingen naar buiten. Ook Richard. Op de speelplaats riep meester De Rozelaar hem bij zich en zei:

„Ziezo jongen, veftel me nou eens wat er gebeurd is. Maar eerlijk, kerel, zoals ik van je gewend ben.”

En Richard vertelde alles precies zoals 't gebeurd was.

Meesters wenkbrauwen trokken zich samen tijdens 't verhaal en z'n ogen zochten over de speelplaats om Robert en Tijs te ontdekken. Robert speelde haasje over, met de anderen, maar Tijs was nergens te zien.

„Dus je hebt 't potlood niet?” vroeg meneer nog eens terwijl hij Richard aankeek.

„Nee meneer,” zei die en keek meester De Rozelaar flink en open in de ogen.

Tijs was onderhand de school binnengeslopen en had

vliegensvlug 't potlood in Richards lessenaar gegooid, tussen een paar boeken in. Ziezo, dat was van de baan. En vrolijk ging hij op de speelplaats met de andere jongens meespelen.

's Middags kwam Richard bedrukt in huis. Vader was er niet. „Nou, veel te eten zou er ook wel niet zijn,” dacht Richard. Misschien dat vader straks wat meebracht.

In 't huisje zag 't er armoedig uit. Een oude tafel en twee stoelen was alles, wat er stond.

Maar aan de muur hing een portret in een brede lijst. Dat was moeder. En terwijl Richard, gezeten op de ene stoel, naar moeders portret keek, dacht hij nog eens over alles van die morgen.

Om twaalf uur was Robert op hem toegestapt en had gezegd: „Zeg, als je nou eerlijk zegt dat je 't niet hebt, zal ik je geloven.”

Tijs had naast hem gestaan en had er tussen ingegooid: „Je wilt hem toch zeker niet geloven? Hij zal 't wel ergens verstoppt hebben.”

„Hou jij je d'r buiten,” had Robert gegrauwd.

„Ik geloof je, hoor,” had hij hèm, Richard, nog toegeroepen.

Maar hij, Richard, was in één keer de straat uitgehold en buiten adem in 't bos aangekomen.

En nu zat hij hier, in 't kleine armelijke huisje, dat hen tot woning diende.

O, wat was alles toch ellendig. Waarom scholden ze hem ook altijd uit? Waarom plaagden ze hem altijd? Richard's hoofd zonk op z'n arm en hij snikte hartverscheurend. . . .

„Zeg, Moeder, 'k ben m'n zilveren potlood kwijt.” Met deze woorden was Robert Rodenborgh de kamer binnengestormd, waar moeder juist aan 't broodsnijden was.

„Maar jongen,” schrok moeder, „hoe komt dat? Heb je 't verloren?”

„Neen Moes, maar . . .” en Rob vertelde, hoe 't vanmorgen op school gegaan was.

„Jongen, jongen,” zei moeder hoofdschuddend, „wat zegt mijnheer er van?”

„'k Weet niet, Moes,” haalde Rob z'n schouders op. „Maar 'k geloof nooit, dat Richard 't met opzet gehouden heeft. Als 't nu Tijs Vermeer geweest was, dan geloofde ik 't direct.”

Veel meer woorden werden er die middag in 't doktersgezin niet over gesproken.

Maar toen dokter later met z'n vrouw alleen was, zei hij:

„Ik snap niet, waarom Rob dien jongen van Astenberge zo voorspreekt. Maar 'k hoop, dat 't zo is, als hij zegt. Astenberge heeft al genoeg geleden. De man is niet sterk. 't Gevangenisleven heeft hem geknakt. Ik geloof niet, dat hij nog lang leven zal.”

„Jongens en meisjes,” zei mijnheer De Rozelaar, voor hij die middag met de Geschiedenisles begon: „Rodenborgh is vanmorgen op onverklaarbare wijze z'n nieuwe, zilveren potlood kwijtgeraakt. Op welke wijze dat is gebeurd, weten jullie allemaal. En nou raad ik degene (hier keek mijnheer heel ernstig de klas rond), die iets van 't potlood weet, om vier uur bij mij te

komen, opdat niet de verkeerde de schuld zal krijgen. 'k Hoop dat jullie me allemaal goed begrepen hebt, jongens en meisjes."

't Was Tijs Vermeer wel een beetje onrustig geworden in z'n hart, bij de laatste woorden van meester. Maar zeggen dat hij 't potlood van Richard had afgepakt, om hem dwars te zitten, nee, dat deed ie z'n leven niet. Niemand had hem immers gezien, meende hij.

Meester ging jaartallen overhoren. 't Was bij de meesten goed. Alleen Tijs en Richard waren er slecht bij.

Later ging meester vertellen. Heerlijk vonden de kinderen dat. Want meester kòn prachtig vertellen. 't Ging over Philips II en Willem van Oranje.

Meester vertelde, dat Philips in Vlissingen aan boord zou gaan om naar Spanje te vertrekken. Prins Willem was ook op de kade. En even voordat Philips aan boord stapte zag hij Willem.

„En,” ging meester met verheffing van stem voort, „'t gesprek tussen die beiden duurde niet lang, en 't laatste dat Philips Willem toevoegde was: „Niet de Staten, maar jij, jij, jij hebt 't gedaan!”

En meesters vinger wees de klas door en bleef gericht op Tijs Vermeer. Helemaal onwillekeurig. Toch kromp Tijs ineen en z'n gezicht werd wit.

Meester vertelde verder, maar 't was hem opgevallen dat Tijs schrok en bij zichzelf dacht meester: „Die weet er meer van.”

De kinderen vonden 't allemaal erg jammer dat meester niet langer vertelde, maar 't was hoog tijd om aan 't taalwerk te beginnen.

„Taalchriften en boekjes op tafel,” commandeerde mijnheer De Rozelaar, „de achtste klas ook.”

't Was even een geroezemoes van stemmen en geschuifel

van boekjes, dan een harde tik, alsof er iets op de grond viel, een paar uitroepen en dan . . . diepe stilte.

Want ook Richard Astenberge had z'n taalboek gekregen. En toen hij 't op tafel legde, rolde tussen schrift en boek een rond voorwerp weg.

„Het potlood,” fluisterde er een.

„Het potlood,” riepen een paar.

Dan diepe stilte.

Tijs had zich over z'n taalboek gebogen, maar Richard keek frank en vrij meester aan.

Deze schudde z'n hoofd en zei treurig: „Richard, Richard, hoe kùn je? O jongen, wat heb je me bedrogen! Breng dat ding hier.”

Richard bukte zich en raapte het potlood op. Hoe kwam dat ding nou in z'n lessenaar? Hij wist 't niet. Z'n hoofd begon te bonzen en hij liep naar de lessenaar.

„Robert, is dat jouw potlood?”

„Ja, meester.”

„Kom 't halen. Straks zal ik de zaak onderzoeken. Aan wie had jij 't potlood vanmorgen, volgens je zeggen, ook weer gegeven, Richard?”

Mijnheer De Rozelaar wist heel goed, wie dat geweest was en hij begon te vermoeden hoe de zaak zich toegedragen had.

„Aan Tijs Vermeer, m'str,” klonk het.

„Hij liegt 't. Hij heeft 't zelf . . .”

„Houd onmiddellijk je mond, Tijs. Jij blijft om vier uur ook,” gebod meester streng.

Tijs haalde z'n schouders op en zei bij zichzelf:

„Nou straks er flink om liegen, jô. Anders komt het uit.”

Richard zat weer op z'n plaats. Maar werken deed hij niet. Hij kòn eenvoudig niet. Tranen brandden achter

z'n ogen. Maar hij perste ze terug. Nee, niet huilen. Meneer De Rozelaar zag wel de strijd die Richard voerde. Ook hij wist 't natuurlijk van z'n vader. Maar het „schuldig” had meester nooit uitgesproken.

Wat duurde 't lang voordat 't vier uur was. Hè, er ging een zucht van verlichting door de klas, toen meester naar de bel liep en er op drukte.

„Eindelijk, eindelijk.”

Ze gingen kalm naar buiten, maar daar kwamen de tongen los.

De meesten waren natuurlijk van oordeel, dat Richard het potlood in de zak en later in z'n lessenaar gestopt had. Maar Rob met z'n drie vrienden stonden apart en de eerste vroeg zacht:

„Nou lui, wat denken jullie?”

„Dat mispunt van Vermeer heeft 't wèl gehad en later in Richard's lessenaar gelegd,” zei Dicky Bruins nog zachter.

„Precies mijn mening,” knikte nu ook Robert. Kees Ploegmans en Joop de Raadt dachten er gelijk over.

„Zeg, je zult zien, dat 't mispunt alles gaat liegen en jullie weet, dat kan ie. Denk maar eens even aan dat zaakje bij Brugman.”

Over de vier olijke jongensgezichten gleed, ondanks de ernst van 't gesprek, toch een glimlach.

„'t Was reuze-fijn toen,” zuchtte Kees.

„Weet je, wat mijn plan is,” zei Robert weer zacht.

„We doen net of we weggaan, maar we zullen Tijs op de Stille Haven opwachten en dan leggen we hem 't vuur zo na aan de schenen, dat hij wel graag, èn naar mijnheer Rozelaar èn naar Richard wil gaan om schuld te bekennen.”

„Maar als ie 't nou eens nièt gedaan heeft?” zei Joop

de Raadt, die altijd erg voorzichtig was en daarom onder z'n vrienden de bijnaam „Watje” had gekregen. „Ach Watje, wat denk je nou?” viel Rob in, „'k zag vanmiddag, hoè hij schrok, toen meester heel onwillekeurig met z'n vinger naar mij of hem wees en zei: „Jij, jij, jij hebt 't gedaan”. Ik dacht eerst al dat mijnheer mij bedoelde, maar ik heb gelukkig een gerust geweten, wat dat betreft tenminste.

Maar laten we nou zorgen, lui, dat we op de Stille Haven komen, dan zullen we daar ons lieve Tijsje opwachten. Ik zie 't gezicht al, dat de lieveling zal zetten, als ie ons in de gaten krijgt. Fijn wordt ie. Vooruit.” En de vier jongens renden weg.

De beide jongens waren in 't lokaal achtergebleven. Mijnheer De Rozelaar was even weggegaan.

Met vijandige blikken keken ze elkaar aan.

„Dief,” schold Tijs zacht.

Richard krampte z'n vuisten in elkaar en met een hese driftstem gooide hij er uit:

„Kan ik met evenveel recht tegen jou zeggen!”

Voor Tijs kon antwoorden, kierde de deur open en kwam mijnheer binnen.

„Ziezo, jongens, nu zullen wij eens praten,” zei hij ernstig.

„Richard, vertel jij precies, hoe 't zich vanmorgen heeft toegedragen,” gebod meester.

„Rob Rodenborgh kwam op me toe, meester, en liet me 't potlood zien. Ik had 't in m'n hand en toen zei hij dat ik er makkelijk aan kon komen.”

„Dat lieg je,” viel Tijs in.

„Stil jij, jongen,” zei meester De Rozelaar streng. „Ga verder, Richard.”

„Ik bekeek 't, en wilde 't toen aan Rob teruggeven,” vervolgde Richard, „maar Tijs stond naast me en greep 't uit m'n handen. „Ik moet 't nog zien,” zei hij.”

„Waarom heb je toen niet direct tegen Rob gezegd, dat je Tijs het potlood had gegeven? En waarom ben je direct naar de andere kant van de speelplaats gegaan?” vroeg meester.

Richard antwoordde niet. Hij wilde liever niet zeggen, dat de jongens hem om z'n vader altijd links lieten liggen. Maar dat zou meester ook wel weten, dacht hij.

„Nou Richard, waarom?” vroeg meester nog eens.

Maar Richard zweeg. Met een wrevelig gebaar wendde meester zich tot Tijs:

„Vertel,” zei hij kort.

„Nou meester, hij stond met 't potlood in z'n hand en later heb ik 't potlood niet weer gezien en stond Richard aan de andere kant van de speelplaats. Wij stonden allemaal om Robert heen te kijken naar z'n nieuwe zakmes,” loog Tijs onvervaard, met z'n ogen strak op meester.

„Hij,” met een minachtende duimwijzing op Richard, „heeft 't natuurlijk gauw in z'n zak gestoken. En toen. . . .”

Richard sprong op hem toe en sloeg Tijs waar hij raken kon: „Je liegt 't,” schreeuwde hij, hees van woede.

In z'n rol blijvend, stak Tijs geen hand uit, om zich te verdedigen, maar keek met een hulpeloze blik meester aan.

„Houd onmiddellijk op, Richard,” gebod deze, Richard aan z'n arm trekkend.

„Een van jullie beiden spreekt onwaarheid. Ik zal er achter komen, wie dat is. En pas op dan,” klonk meesters stem dreigend.

„Ga nu allebei uit m'n ogen. Mars.”

Richard sloop weg als een geslagen hond, maar Tijs verliet 't lokaal en de school met opgeheven hoofd en een zeer triomfantelijke blik.

„Ziezo, dat had-ie er nou eens netjes afgebracht.”

Tegen de wachtende jongens buiten zei hij, op Richard wijzend, die hard wegliep: „Natuurlijk heeft hij 't gedaan.”

Nog even bleven ze napraten, maar al gauw ging ieder de kant op naar zijn huis.

Tijs liep over de wallen. Alleen. Want de andere jongens woonden allemaal in een andere buurt.

Bij zichzelf ging-ie alles nog eens na, wat er vandaag gebeurd was.

Zo liep hij in gedachten verzonken over de Stille Haven en merkte niet, dat achter de bomen de vier vrienden wachtten.

„Stil, hij komt,” fluisterde Rob. „Wachten, tot ik fluit.”

Maar Tijs hoorde 't niet. Want een flinke storm, die in de middag was opgestoken, spookte door de bomen van de Stille Haven en overstemde alle andere geluiden.

IV

TIJS MOET BEKENNEN

De wind bulderde door de bomen en over 't water. Langzaam slenterde Tijs verder, tussen de boomrijen op de Stille Haven. Ziezo, die Richard had hij nou eens fijn een hak gezet. 't Was tussen hem en Richard altijd ruzie. Want, hoewel ze beiden erg goed leren konden, haalde Richard toch steeds de hoogste cijfers en wàs en bleëf nummer één. Dat kòn Tijs niet uitstaan. Dit van vandaag zou Richard geen goed doen, meende hij.

Ineens klonk een zacht gefluit en meteen voelde Tijs hoe twee sterke armen hem van achter beetpakten.

Hij wilde zich omkeren, maar kon niet.

„Laat me los,” brulde hij. Maar niemand antwoordde. Alleen een onderdrukt gelach was hoorbaar. Nu was 't op de Stille Haven altijd schemerig, omdat de bomen zo dicht op elkaar stonden, maar op deze sombere dag in October was 't er bepaald al donker.

„Vooruit, houd op,” riep Tijs weer. Maar in z'n stem klonk angst.

Stilte op z'n woorden, maar de greep om z'n armen

.... hoe sterke armen hem van achter beetpakten.

verslapte niet. Alleen de woeste storm raasde door de al kale bomen.

Dat duurde twee, drie minuten. Tijs, die niet tot de dappersten behoorde, stond 't angstzweet op z'n voorhoofd.

„Bekèn,” klonk ineens achter hem een holle stem boven 't bulderen van de storm uit, „bekèn, Tijs Jacobus Vermeer, dat jìj het potlood hebt genomen en in de lesse naar van Richard Marinus Astenberge hebt gelegd. Bekèn, bekèn, bekèn.”

Tijs huiverde en tegen z'n wil ontsnapte hem:

„Hoe weet je dat? Niemand zag me.”

De greep om z'n armen verslapte en een „hoera” deed hem z'n grote domheid inzien.

Hij draaide zich om en stond van aangezicht tot aangezicht tegenover Kees Ploegmans, die nu met gewone stem zei:

„Ziezo, kereltje, daar ben je netjes ingetippeld. En nou dirèct mee, naar meester De Rozelaar en naar Richard.”

„'t Mocht wat, ik heb niks gezegd,” zei Tijs, die, toen hij zag dat hij maar met één aanvaller te doen had, niet bang meer was en door een nieuwe leugen de toestand wilde redden.

„Zou je wel willen, kereltje,” klonk ineens een stem en meteen sprong Dicky Bruins achter een boom tevoorschijn. „Ik heb 't gehoord.”

„En ik ook!” En ik ook!” riepen Rob en Joop, die ook achter de bomen wegsprongen.

„Houd hem, Kees,” riep ineens Rob, want Tijs, die geschrokken was, toen de anderen tevoorschijn waren gekomen, wilde benen maken.

„Geen nood,” lachte Kees. „Kom, jong, 't wordt al

donker en we moeten nog helemaal naar 't bos. Maar eerst naar meester."

En de tegenstribbelende Tijs werd voortgetrokken en voortgeduwd in de richting van meesters huis.

Nu hij zich ontdekt zag, probeerde hij 't op een andere manier.

„'k Heb maar een grapje willen maken. Dat is toch niet zo erg. Zoiets doen jullie ook wel eens," begon hij.

„Maar niet op zo'n gemene manier," beet Dicky hem toe.

„Bah, wat vals."

„Mijnheer De Rozelaar is in school," zei 't meisje, toen Kees had aangebeld.

En Tijs, die nog geen uur geleden 't lokaal triomfantelijk had verlaten, werd er nu, als schuldige, heel niet triomfantelijk weer binnengeleid.

„Maar jongens, wat betekent dat?" vroeg meester De Rozelaar.

„Dat betekent, meester," zei Robert plechtig, „dat niet Richard 't potlood gestolen heeft, maar dat Tijs 't heeft verdonkeremaand en in Richard z'n lessenaar gestopt."

En nu hoorde meester 't hele verhaal, zoals 't zich op de Stille Haven had afgespeeld.

Een lachje vloog over z'n gezicht. „Flinke jongens toch."

Maar direct daarop was meester weer ernstig.

„En zijn jullie hem met z'n vieren te lijf gegaan?" vroeg hij, „dat vind ik laf."

„Nee meester," haastte Kees zichzelf en z'n vrienden te verontschuldigen, „ik heb 'm alleen beetgepakt en zij stonden achter de bomen, en hebben gehoord, dat hij 't zei."

„Ja meester, zo is 't,” beaamden de andere drie.

„En wat wilden jullie nu?” vroeg meester De Rozelaar.

„Naar Richard gaan en dan moet hij mee,” zei Rob, op Tijs wijzend.

„Ik stel voor,” zei meester, „dat jullie zònder hem gaan. Richard zal wel blij wezen, als jullie komen. Tijs blijft hier.”

De schuldige had nog geen woord gezegd en ook nu stond hij er bij als ging 't hele geval hem niet aan.

„Dag jongens, ga nu maar gauw,” zei meester: „anders komen jullie veel te laat thuis.”

En even later was 't viertal op weg naar 't bos.

„'t Is wel jammer, dat we dat jong niet mee konden krijgen,” begon Kees, toen ze een eindje gelopen hadden.

„Ja,” zei Rob, „maar och, je hoeft niet te denken, dat Tijs er makkelijk afkomt. Had je meester's gezicht moeten zien.”

„Zeg,” vroeg ineens Dicky, „zijn jullie wel es bij Richard geweest?”

„Nee,” zeiden de anderen.

„Zou 't waar zijn,” vroeg Watje, „dat z'n vader gestolen heeft?”

„'k Weet niet,” haalde Kees z'n schouders op. „Vader zegt wel eens, dat hij 't niet gelooft. Maar de rechter heeft hem toch veroordeeld.”

„Wat was 't eigenlijk voor een geschiedenis?” vroeg Dicky, die nog niet zo lang in de stad woonde.

„Nou,” zei Kees, „Astenberge was op de Bank kassier. Op zekere dag werd er zoveel geld vermist. En daarvan kreeg hij de schuld. Hij hield bij hoog en laag vol, dat-ie 't niet gedaan had, maar de een of andere bediende kwam met zulke bewijzen aan, dat hij ver-

oordeeld werd tot vijf jaar gevangenisstraf. Z'n geldmiddelen waren ook helemaal in de war. Toen Astenberge een paar maand gezeten had, stierf z'n vrouw en bleef Richard alleen achter. Hij is in 't weeshuis gekomen en toen Astenberge uit de nor kwam, zijn ze daar buiten, in dat oude huisje, gaan wonen. 'k Kan me er zelf niets meer van herinneren, want 't is wel zes of acht jaar geleden, maar laatst heeft vader 't me verteld."

De jongens waren allemaal onder de indruk gekomen van 't verhaal van Kees.

„Toch akelig,” vond Dicky. „Al heeft z'n vader nou gestolen, dan kan Richard er toch niks aan doen. En wij laten 'm altijd links liggen op school. Maar ik doe 't in 't vervolg niet meer,” besloot hij.

„Ik ook niet,” zeiden de drie anderen, als in koor. Onder 't praten waren ze flink opgeschoten. Ze liepen nu al in de donkere Boslaan. De wind loeide door de toppen der bomen. 't Was er donker, heel donker.

„Toch wel griezelig, om hier te wonen,” huiverde Watje.

„Watje is bang,” proestte Kees. „Kom jongens, Joop in 't midden.”

„'k Geloof, dat we hier in moeten,” zei Rob. „'k Ben hier met Ruut eens geweest.”

Zwijgend liepen ze achter elkaar, over 't smalle paadje, dat naar 't huisje voerde.

„Kijk, licht,” zei Rob en stootte Kees aan.

Voor hen viel, uit een onbedekt raam, een gele lichtschijn naar buiten.

Op hun tenen slopen ze naar 't raam en keken er door. Een armoedig vertrek, verlicht door een petroleumlamp.

Astenberge zat aan tafel, Richard ook.

Ineens hief Richard z'n hoofd op, want de man aan tafel had een hoestbui gekregen.

De jongen sprong op. Krampachtig greep de man zich aan 't tafelblad vast en hoestte, gierend en fluitend.

Richard haalde uit de kast een kopje en goot daar, uit een kan, water in.

„Hier Vader, drink es,” hoorden de vier luisteraars hem zeggen.

't Blafferige hoesten hield wel tien minuten aan.

Uitgeput bleef Richard's vader aan tafel zitten.

„Och, och, m'n jongen, wat is 't toch wat. Jou bekladden ze op school nu ook al. Evenals ze 't mij vroeger deden. O! jongen en ik zal niet lang meer bij je zijn. Ik voel het in m'n borst. En wie zal er dan voor jou zorgen? O jongen.”

En snikkend liet de man 't hoofd op de armen zinken.

„Stil maar, Vader,” troostte Richard. „Stil nou toch. Zó erg is 't niet op school en ik mag er toch ook volgend jaar af. En als 't voorjaar komt, gaat uw hoest wel weg. Toe Vadertje, bedaar nu toch.”

De laatste woorden hadden de vier voor 't raam niet meer gehoord.

Zacht had Kees ze meegetrokken en heel, heel stillletjes waren ze weer weggeslopen, een eindje 't bospad op.

„Vinden jullie 't niet vreselijk,” zei Kees, „wij hebben alles en die . . .” hier stokte z'n stem.

„Hebben niets meer en dan nog half ziek er bij,” vulde Rob aan.

„Jongens, we moeten hem helpen,” vond Dicky.

„Ja, wacht eens even, als ze maar geholpen willen worden,” zei voorzichtige Joop. „Ze zijn geen bedelaars.”

„Laten we nou eerst Richard gaan zeggen, dat 't uit-

gekomen is. Dan is z'n vader ook gerust. En dan moeten we als de wind naar huis, want 't is tien voor zes en omdat we klokslag zes eten, heb ik grote kans, m'n eerste standje van vader op m'n dertiende jaar te krijgen," stelde Robert voor.

„We zullen fluiten, dan komt Richard misschien wel naar buiten,” opperde Kees. En daar klonk:

„In naam van Oranje, doe open de poort”.

Geen geluid kwam uit de hut.

„Ze horen ons niet. Laten we eens roepen,” stelde Joop voor.

„Hallo, hallo,” schalden vier sterke, jonge stemmen door 't donkere bos.

De deur werd opengerukt en Richard vroeg: „Is daar iemand?”

„Ja, wij,” zei Kees en stapte meteen binnen de lichtcirkel, die uit de open deur viel. „Mogen we binnenkomen? We hebben goed nieuws voor je.”

Als 't niet zo donker was geweest, hadden de jongens de diep-rode blos kunnen zien, die Richard's hele gezicht overtoog. Z'n stem klonk heel onzeker:

„Ja, kom maar.”

En binnen traden de vier vrienden. Kees, die overal haantje de voorste was, liep recht op Richard's vader af en zei:

„Dag mijnheer Astenberge, ik ben Kees Ploegmans, van den notaris.”

Richard's vader stak z'n hand uit. Eerst een beetje wantrouwend. Hielden die jongens hem voor de gek? Maar één blik op 't open eerlijke gezicht van Kees leerde hem het tegendeel.

„Dag Kees.”

De drie anderen noemden nu ook hun namen.

Rob, die zag dat Richard verlegen werd omdat hij ze niet alle vier een stoel kon geven, liet zich, met de benen onder zich gekruist, op de grond zakken en lachte:

„Zeg lui, als jullie je stelten nou ook eens zo opvouwen wilden, dan kan één van ons vieren de blijde boodschap aan Richard overbrengen. Toe Kees, doe jij dat maar. En overdrijf maar flink, dat is jou wel toevertrouwd.”

„Aardig ben je,” zei Kees, maar begon toch. Eerst wat hakkelend, maar al gauw vlotte 't beter.

Richard werd onder 't verhaal, dat met 'n massa „en toen zeiden we en toen deden we” was doorspekt, beurtelings rood en wit en toen Kees ophield met de woorden:

„En nou wilden we 't jou toch even vertellen,” liet hij z'n hoofd zinken en snikte.

Rob, die zelf ook aangedaan werd, sloeg 'm op de schouder en zei: „Toe kerel, jank niet, maar lach.”

En door zijn tranen heen, lachte Richard.

„'t Was ook zo vreselijk vandaag,” bekende hij.

„Jongens,” zei ineens Richards vader: „ik vind jullie goeie, trouwe vrienden.”

Even waren de jongens stil, maar direct daarop zei Kees: „'t Is al kwart na zes. Vliegen, jongens. We komen eens weer bij u als 't mag?”

En toen Richard bedankte, sneed hij de betuiging af met:

„Moeite waard, jong. Je zou 't immers ook voor ons doen. Dag hoor.”

En weg was 't viertal. 't Donkere bos in. Op een holletje.

Maar in de brede Boslaan, waar de straatlantaarns nog kleine stipjes leken, bleef Rob staan en probeerde zich

verstaanbaar te maken, boven de storm uit:

„Zeg lui, 't werd me haast te machtig, toen z'n vader zei dat wij zulke goeie, trouwe vrienden van Richard waren. We hebben 'm nooit geplaagd, maar 'm ook altijd links laten liggen. Dat is nu uit. En nou schiet ik de Rozenmarklaan in, want anders heb je kans dat m'n verjaardagpudding op is. Dag broeders.”

En meteen holde Robert weg. Ook de drie anderen maakten dat ze thuis kwamen.

V 'T BESLUIT VAN ROBS VERJAARDAG

Ruut Rodenborgh liep in flinke pas naar huis. Ze zou maar niet op Rob wachten. Die liep toch altijd een eind om. En zij verlangde tè veel naar huis. Immers, thuis zou wel visite zijn. Kleine Rudolf met tante Jenny.

„Hè, zo'n verjaardag was toch altijd leuk.” Ruut danste meer dan ze liep. In haar rood-wollen jasje, met de rode muts op de kort-geknipte blonde krullen, leek ze jonger dan elf. En ze werd al gauw twaalf met de Kerstdagen. 't Duurde niet eens zo lang meer.

Ziezo, daar was de Rozenmarklaan al. Vader kwam net van de andere kant. Ruut vloog op hem toe.

„Dag Vader,” jubelde ze hardop en stak haar arm door de zijne.

„Roodkapje,” lachte vaders zware stem, „waarom loop je zo hard en waar is Rob?”

„'k Weet niet, Vader. Zou Rudolf er al zijn?”

„O, loop je zo hard, om je naamgenoot te zien,” zei dokter Rodenborgh.

„Ik heb de tijd.”

Meteen hield hij z'n stappen in, zodat Ruut vader tegen wil en dank meetrok.

„Toe nou, Vader.”

Maar vader wandelde kalm door. En tegelijkertijd hield hij Ruut's arm stevig vast. Een glimlach op z'n gladgeschoren gezicht.

„Pas op, Roodkapje, de wolf is daar,” waarschuwde hij.

Ruut lachte ook. Ze keek verlangend naar de erker. Was daar Dolfje?

Met een ruk trok ze haar arm los en rende naar 't raam. Ja hoor, daar zaten moeder en tante. Maar daar had Ruut geen ogen voor. Want vlak voor 't raam, z'n neusje platgedrukt tegen de ruit, stond Rudolf.

„Juut,” juichte z'n stemmetje, „Juut, kom gauw.”

„Ja schat, ik kom.”

En Ruut holde naar de voordeur. Maar vader had, toen Ruut voor 't raam stond, met z'n sleutel de deur geopend en ook weer dichtgedaan.

't Raampje was open.

„Vader, toe nou,” zei Ruut. „Ja, 'k zie u wel.”

„O Ruut,” kwam vader voor 't open deurraam. „Maar kind, ik dacht, dat je door 't raam was gevlogen. Wou je d'r erg graag in?”

En toen Ruut bevestigend knikte, vervolgde vader plagend:

„Maar dan moet m'n Roodkapje vanavond ook zonder praatjes haar eiwitstaal opdrinken. Beloof je dat?”

„O! Vader, al moest ik ook de hele fles leegdrinken, maar mag ik er dan ook in, anders. . . .”

„Nou wat anders,” vroeg vader, vrolijk de deur openknippend.

„Dan klim ik op uw rug,” dreigde Ruut, „en uw pruik

„Toe maar, paardje.”

is dan 't leidse. Kijk zo.” En handig was ze op vaders rug geklauterd en werkte zich op z'n schouders.

„Toe maar, paardje.”

De kamerdeur ging open:

„Joot, Joot,” jubelde een kinderstemmetje: „hij is zo zoet en hij is zo jief.”

Kleine Rudolf had de gewoonte, om als ie zichzelf bedoelde, altijd te zeggen: „hij”.

„Och lieverd,” zei Ruut.

„Toe Paps, laat me d'r afglijden?”

„Nee hoor,” zei vader onverbiddelijk. „Nu kom je er niet eerder af, dan 't mij goeddunkt.”

En pas toen hij twee keer met Ruut op z'n schouders en Rudolf hangend aan z'n broekspijp de kamer was door-

gehold, herkreeg Ruut haar vrijheid.

Ze knielde bij Rudolfje neer en zei: „Dag lieverd, zoen me dan.”

En daarna vloog ze tante en moeder om de hals.

„Ruut, ook een kopje thee?”

„Graag moes, maar nog liever zo'n heerlijke, dikke roomhoorn,” en Ruut wees naar de gebakshaal.

Met open mond keek de kleine Rudolf naar z'n nichtje en kondigde toen aan:

„Och lieverd,” zei Ruut.

„Hij just ook wel een joomhoon.” Dit met een blik naar z'n moeder.

„Rudolf,” zei tante Jenny, „mag jij vragen?”

„Nee, Moesi,” was 't antwoord.

Maar toen Ruut de lekkere roomhoorn van de schaal afpakte, werd 't hem blijkbaar toch te machtig en zei hij:

„Hij mag er niet om vjagen, maaj hij just zo eig gjaag een joomhoon.”

Moeder kon zich niet goed houden.

„Zo doet-ie nou altijd,” lachte tante Jenny ook.

Maar Rudolf en Ruut aten met smaak hun roomhoorn.

„Waar Rob toch blijft,” zei moeder, terwijl ze de erker uitkeek. „'t Is al bijna vijf uur. Anders is die jongen nooit zo laat. Heb je 'm ook gezien, Ruut?”

„Nee Moeder, de hoogste klas was nog niet uit,” antwoordde Ruut.

„En mijn dochtertje gunde zich geen tijd om daarop te wachten,” vulde vader aan.

„Natuurlijk niet, Vader, want ik wist, dat ik u anders mis zou lopen,” plaagde Ruut terug.

„Heb je ook wat gehoord van 't potlood van Rob?” hoorde Ruut ineens vader vragen, toen ze een hele poos later met Rudolf in de achterkamer zat plaatjes te kijken.

„Nee Vader, helemaal niets,” riep Ruut terug.

't Werd halfzes. Nog geen Robert.

„'k Snap 't niet,” zei moeder.

„Hij loopt in geen zeven sloten tegelijk hoor,” zei vader.

Kwart voor zes. Geen Robert. „Er is vast iets gaande,” zei dokter. „Weet je wat, ik rijd voor 't eten nog even

naar mijnheer De Rozelaar. Die weet er allicht meer van."

Toen de gangklok zes uur sloeg, riep Ruut, die in de erker achter de overgordijnen stond uit te kijken:

„Daar is vader al weer."

Ze herkende de auto aan 't „vuurrode doktersding" zoals Rob 't altijd uitdrukte.

„Hij zal nog wel een poosje uitblijven," zei vader binnenkomend en hij vertelde wat mijnheer De Rozelaar hem gezegd had.

„Astenberg, is dat niet de man die beschuldigd werd van fraude?" informeerde tante Jenny.

„Ja," zei moeder, „'n treurig geval!"

„Wordt er niets voor die mensen gedaan?" vroeg tante verder.

„Ja, met bijzondere dagen krijgen ze van de Diaconie, dan kunnen ze 't niet weigeren, maar anders wil hij niets aanpakken. Soms doet ie wat schrijfwerk. Verleden jaar heeft ie rekeningen voor me rondgebracht en zo redden ze zich.

Laatst zei hij nog: „Ik wil niet de mensen tot last zijn,"" vertelde dokter.

„Komt u er dan, Vader?" vroeg Ruut. „Ik wist helemaal niet dat u hem kende."

„Jawel kindje, maar ze willen niet onder de mensen komen," zei vader.

„Maar kom, laten we nu gaan eten. Rob komt wel."

Toen ze aan tafel zaten, was 't onder de bedrijven door al bijna halfzeven geworden.

Ruut genoot van 't bijzijn van den kleinen Rudolf.

Ze had juist haar soep op, toen er hard gebeld werd.

„Dat is Rob," zei moeder. „Die luidt altijd of er brand is."

En ja hoor, de deur werd opengegooid, Rob stormde binnen.

„Dag allemaal,” schalde z'n vrolijke stem, „wat ben ik laat, hè? Is er nog wat van de pudding over?”

Dag tante, dag kleine neef!”

„Ga nou eerst maar zitten en als je je soep op hebt, kun je ons wel eens vertellen, waarom je zo laat bent,” gebood vader lachend.

„Hè lekker,” zei Rob, toen hij vaders bevel had opgevolgd: „Moes, wat krijgen we nog meer?”

„Zul je wel zien, m'n zoon,” baste vaders zware stem: „Vertel.”

Rob vertelde de hele geschiedenis. Ook, wat ze gezien en gehoord hadden, vóórdát ze 't huisje in 't bos binnentraden.

„Vader, gaat u er binnenkort eens heen?” vroeg Robert, „die man hoest zo verschrikkelijk.”

„Ik weet het,” knikte vader. „'k Ben er laatst eens geweest.”

„Kende u mijnheer Astenbergé dan, Vader?” vroeg Rob, nu ook verwonderd.

„Ja zeker, vent en”

„Maar, maar waarom helpt u 'm dan niet?” viel de jongen ineens uit.

„Richard's vader wil niet geholpen worden met geld. Hij wil 't verdienen,” zei de dokter met klem.

„Ondersteuning heeft hij nooit gevraagd,” vervolgde vader, „en 't Kerst-pakket, dat ze verleden jaar van de Diaconie kregen, is voor de deur neergezet.

Maar ik zal toch eens proberen of er niet een mouw aan te passen is,” en vader knikte Ruut en Robert toe.

„Jullie moet maar eens helpen, om een plan te bedenken, waardoor we hem kunnen helpen. Zijn on-

schuld kunnen wij, mensen, niet aan 't licht brengen. Dat kan God alleen."

Terwijl dokter Rodenborgh zo sprak had hij niet 't flauwste vermoeden, dat z'n woorden binnen korte tijd bewaarheid zouden worden.

„Wat zou er nu met Tijs Vermeer gebeuren, Vader?" vroeg Ruut.

„k Weet 't niet. Z'n vader zal 'm wel van school afnemen, als hij er niet afgestuurd wordt en dan gaat ie misschien naar een kostschool," veronderstelde dokter Rodenborgh.

„Nou, 't zal mij geen traan kosten," spote Robert, „k wou dat die vent op de Mookerhei zat."

„Je mag niet oordelen, Rob," zei vader ernstig. „Denk je de toestand van Tijs eens in. Géén moeder en dan een vader, die altijd door zaken in beslag wordt genomen en haast nooit thuis is. Nee jongen, wees blij dat jij een ander thuis hebt."

„Zeg, zullen we nu lezen en danken?" vroeg moeder, „want kleine Dolf slaapt al haast."

„Hij sjaapt niet, tante," klonk het verontwaardigd, „hij is wakkej."

VI RICHARD EN DE ANDEREN SLUITEN VRIENDSCHAP

Met een vrolijk hart nam Richard de volgende morgen afscheid van z'n vader.

„Maak 't u nu niet te druk vandaag, Vader! Ik zal vanavond wel hout halen en 't andere werk doen. Dag!"

En Richard liep met vlugge schreden over 't smalle paadje naar de grote Boslaan. Nù ging hij niet dralend en aarzelend naar school.

Hij voelde niets van de kille Octoberstorm, die door z'n blouse heendrong.

In hem was allemaal blijdschap.

Wat deerde hem die donkere lucht daar boven? Niets. O, hij had 't gisteravond haast niet kunnen geloven, toen de jongens weg waren. Eerst was hij van louter geluk door de kamer aan 't springen gegaan.

En toen was 't stil geworden, daarbinnen in hem; en hij had aan vader alles verteld van de minachting en dat ze hem altijd links lieten liggen.

Astenberge had z'n hand op 't hoofd van Richard gelegd en gezegd:

„Jongen, God keert alles ten goede.”

„Vader,” had hij toen gezegd, „dan zal God uw onschuld ook nog eens aan 't licht brengen.”

Vader had 't hoofd geschud en verteld van vroeger, toen moeder nog leefde en alles goed was.

„Maar in de gevangenis heb ik 't bidden verlerd. Ik vervloekte mezelf en m'n lot. En toen 'k hier kwam, was ik totaal afgestompt. Alles liet me koud. Alléén wilde ik door 't leven gaan. Zonder hulp van God en zonder hulp van mensen. Ik had niemand nodig, meende ik.

Maar, nu ik de laatste tijd veel thuis moet blijven, door die nare hoest, ben ik weer eens in je moeders bijbel gaan lezen en Richard, daarin heb ik troost gevonden.”

Zo had vader gesproken.

Terwijl z'n gedachten zich met 't voorgevallene van gisteravond bezighielden, was Richard de stad genaderd.

Maar, droomde hij dat, of was 't werkelijkheid, kwamen de vier jongens van de vorige avond daar op hem toe?

Ja hoor, 't was werkelijkheid. Toen Kees 's avonds naar bed ging, dacht hij: „Wacht, we gaan Richard morgenochtend tegemoet.”

En daarom was Kees die morgen extra vroeg opgestaan en de notaris had z'n grote verwondering er over uitgesproken met een: „Waarom is die zoon vanmorgen zo uitgeslapen? Slecht geweten?”

„Nee Vader, maar ik wil de anderen bij elkaar trommelen en dan Richard ophalen.”

„De anderen, is dat 't edele drietal, Rodenborgh, Bruins en De Raadt?” had vader gevraagd.

„Ja Vader,” had Kees, met 'n half cadetje in z'n mond, geknikt.

Hij hoorde wel, dat vader even later aan 't telefoneren was, in de gang, maar hij had meer aandacht voor z'n boterham met koek, dan voor de telefoon, zodat hij niet hoorde, wiè vader opbelde.

Groot was dan ook z'n verbazing, toen hij in de Rozenmarklaan Robert al zag aankomen.

„Ben je uit bed gevallen?” informeerde deze. „Ik wou Richard ophalen.”

„Ik ook,” stootte Kees uit.

„Nou, mee dan,” gebod Robert en lachte fijntjes, want daar, in de verte, kwamen Joop en Dicky ook aangestapt, hun lachende gezichten vrolijk geheven in de koude najaarswind.

„Morgen,” zeiden ze.

„Dagge,” zei Kees, „maar hoe ter wereld komen jullie zo vroeg op pad?”

„Richard halen,” klonk het uit beider mond.

„Zeg es,” zei Kees, die staan bleef. „Eén van ons allen is van Lotje getikt, maar ik bèn hèt nièt!

Hoe weten jullie dat ik Richard wou halen en daardoor

vanmorgen een half uur eerder uit m'n bed geklauterd ben dan anders? Dat wil ik eerst weten," dreigde Kees, „en eerder verzet ik geen stap.”

Joop maakte met de hand een draaiend gebaar, wees dan met z'n vinger naar Rob, die de situatie direct snapte, de hand aan z'n oorschelp hield en zei: „Hallo.” Proestlachend keken ze alle drie Kees aan.

„Snap je 't nog niet, uil?” informeerde Joop.

Kees streek over z'n rechtstaande kuif.

„'t Begint in m'n bol te lichten. Vader heeft jullie opgebeld.”

„Precies,” knikte Rob. „Hoe is-ie? Reusachtig, niet? Maar laten we nou opschieten, anders zien we den helen Richard niet meer.”

„Den halven dan wel?” vroeg Kees slagvaardig.

Maar toch zetten ze 't op een lopen en ontmoetten Richard bij de ingang van 't bos.

En de blijdschap straalde den jongen zo de ogen uit, dat Kees met plezier nog een uur eerder z'n bed was uitgeklimmen.

Vreemd keken de anderen op, toen 't vijftal op de speelplaats kwam; en nieuwsgierig probeerden ze achter de waarheid te komen. Maar véél lieten de vrienden niet los, alleen dat Tijs bekend had.

En zo was Richard op school niet langer buitengesloten, en door z'n vrolijke aard, die zolang onderdrukt was geweest, kon hij 't best met alle jongens vinden.

VII

EEN MOEDIGE DAAD

Dokter Rodenborgh hield woord. Reeds de volgende dag stopte de auto voor 't smalle bospad en even later stapte dokter 't huisje binnen.

.... toen het vijftal op de speelplaats kwam.

De bewoner zat aan tafel te lezen. Hij hief, toen de deur openging, z'n hoofd op.

„Rodenborgh,” ontsnapte hem.

„Morgen Astenberge,” groette dokter. „Ik kom eens kijken hoe 't hier is.”

Dokter was geschrokken van 't uiterlijk van den vroegeren kassier.

„Hoogstens nog een half jaar,” stelde z'n doktersoog vast.

Er was een lang gesprek gevolgd tussen de beide mannen.

„Vertel me nog eens precies, hoe 't gegaan is, toen je beschuldigd werd,” verzocht dokter.

En Astenberge had verteld, tot een vreselijke hoestbui hem 't spreken belette.

„Geen woord meer,” gebod dokter. „Je moet naar bed.”

„Geen hulp. . . . van. . . . vreemden, dokter!” klonk de vermoeide stem.

„Goed, goed, maar jij blijft in je mandje,” deed dokter gewild-opgewekt.

„Wil je niet liever naar 't ziekenhuis?”

„Nee, nee,” had de zieke krampachtig met 't hoofd geschud, „hier blijven. Maar” en z'n stem werd al zachter, „als ik er niet meer ben, dan moet Richard. . . .”

„Ik zal voor Richard zorgen als voor m'n eigen jongen,” sneed dokter de zin af.

Een dankbare blik trof hem. En toen de zieke weer be-
daarde, uitte hij z'n dank in woorden.

„Al lang goed,” bromde dokter. „En nou geen woord meer. Slapen gaan. Ik kom wel terug.”

En dokter zat al achter 't stuurrad, vóór Astenberge van de verbazing bekomen was.

Maar van dit alles wisten de kinderen, die daar zo vrolijk op de Stille Haven aan 't spelen waren, niet veel.

Vader Astenberge liep al weer buiten.

Er was meer dan een maand verstreken sinds die bewuste avond.

De vijf vrienden waren er, dan Ruut, en nog een paar meisjes, haar vriendinnetjes.

't Was Woensdagmiddag. Meester repeteerde dan met de vijfde, zesde en zevende klasse de versjes, die ze voor Kerstmis moesten leren.

„'t Is koud, zeg,” vond Ruut, toen ze huiswaarts liepen.

„'k Wou dat 't begon te sneeuwen,” zei een ander.

„Nog maar twee weken en dan is 't al Kerstmis.”

„Zeg Ruut, dan ben je ook jarig, hè?”

„Ja hoor, en ik zal aan moeder vragen, of jullie allemaal die dag bij ons mogen komen. We hebben een kerstboom en vader kan zo prachtig vertellen,” zei Ruut.

„Zullen we nog even verstoppertje spelen?” stelde Kees Ploegmans voor.

„Goed, best, fijn, reuze,” klonk 't dooréén.

„Ik zal 'm zijn,” zei Rob en liep naar een dikke boom.

Hardop begon hij te tellen. „Een, twee, drie, vier. . . .”

Ruut wenkte Annie en Greet. „Ik weet een fijn plaatsje,” fluisterde ze. „Kom mee.”

Langs de kant lagen zandschuiten. Van die platte, ijzeren dingen, gevuld met zand, voor de nieuwe straat, die om de stad gelegd werd.

Zacht slopen ze over een schuit en hurkten neer aan de kant, die bij 't water lag.

„Voorzichtig,” fluisterde Greet, „want je kunt hier licht afduikelen.”

„Stil,” zei Annie, want Robert riep: „Negen en negentig, honderd. Ik kom.”

Ze hoorden dat hij een paar jongens uit hun schuil-

hoeken haalde. Plaatsjes genoeg op de oude wal om je te verstoppen.

„Wie moeten we nu nog hebben?” informeerde Rob.

„De drie meisjes en Dicky Bruins,” zei Joop.

„’k Zal nog maar eens zoeken.”

En Robert naar de waterkant.

Ineens, een plons. Dan een doordringende kreet. „Help, help!”

Stilte.

„Help, help, help!” Twee ontstelde meisjesstemmen gilden door de ijle Decemberlucht.

„Op die boot!” riep Kees.

Robert sprong op de schuit en liep naar de achterkant. Daar stonden de beide meisjes en op ’t water dreef een rood-wollen meisjesmuts.

Tussen de eerste roep om hulp en ’t ogenblik dat Robert zich van de schuit in ’t ijskoude water liet glijden, was nog geen minuut verlopen. Maar toch was Ruut weggedreven door de sterke stroom.

Met krachtige slagen zwom hij naar Ruut toe, maar z’n zware kleren hinderden hem. En wat deed z’n hoofd pijn. Gelukkig, daar was hij bij haar. Iets warmes druppelde hem in z’n ogen.

„Help, help!” riep hij met angstige stem en probeerde Ruut’s hoofd boven water te houden.

„Hou vast.” De stem achter hem gaf hem kracht. Dan voelde hij zich beetgepakt.

„Hou Ruut boven water,” zei de stem, die hem vertrouwd in de oren klonk.

Met uiterste krachtsinspanning gelukte Robert dat.

Richard zwom naar de kant. Hij was direct Robert nagesprongen, maar had eerst z’n jekker en z’n schoenen uitgegoid.

Haast bezweek hij....

Haast bezweek hij onder de zwaarte, die de beide drenkelingen hem gaven, want Ruut was hélemaal en Robert bijna bewusteloos.

Toen hij de schuit naderde, waren z'n krachten uitgeput, maar hulpvaardige handen strekten zich uit en trokken hem en de beide anderen aan boord.

Richard herstelde zich spoedig, maar Robert en Ruut lagen bewegingloos, op 't zand in de schuit, uitgestrekt. „Direct dokter Rodenborgh opbellen,” zei Richard klappertandend.

En Joop was al weg, vóór hij nog goed uitgesproken had.

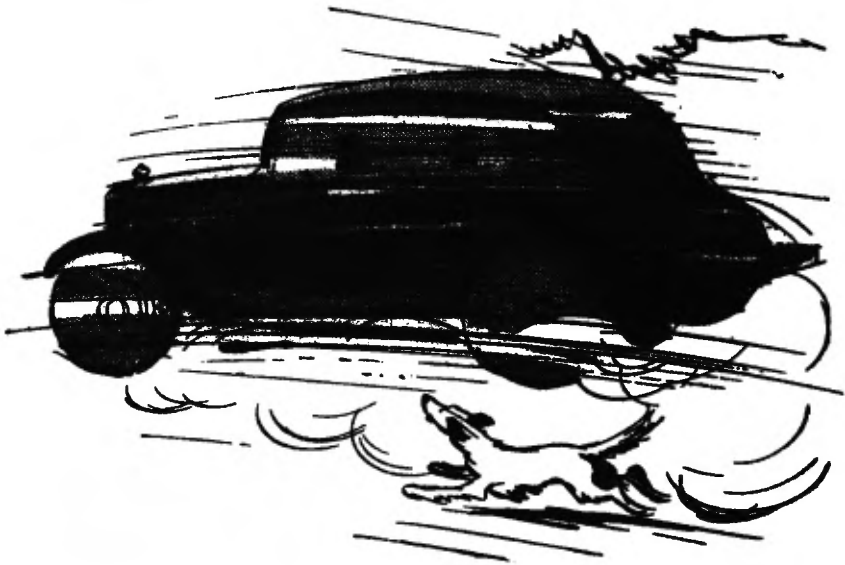
Hij belde aan 't huis, recht tegenover de schuit en vertelde in haastige woorden wat er voorgevallen was. Gelukkig, eindelijk hoorde hij door de telefoon dokters stem.

En helemaal in de war zei Joop z'n boodschap en brak iedere keer 't verhaal af: „O, kom toch gauw, dokter.”

„Waar zijn jullie?” kwam dokters stem kortaf.

„Op de Stille Haven aan de wal.”

Maar 't laatste hoorde dokter Rodenborgh al niet meer. Hij vloog de deur uit. Sprong in de auto, die gelukkig nog buiten stond en jakkerde voort naar de Stille Haven.

.... en jakerde voort.

Robert was bijgekomen. Even, heel even maar.

„Ruut?” hadden z'n lippen gepreveld.

„Gered,” zei Richard.

En Robert's oogleden sloten zich weer.

Daar stonden ze bij elkaar. De meisjes met witte gezichtjes.

De meneer van 't huis, waar Joop aangebeld had, was blootshoofds naar buiten komen stormen en begon zonder spreken bij Ruut de kunstmatige ademhaling toe te passen.

„Bij hem ook,” gebod hij kort, op Robert wijzend.

Richard en Kees hadden zwijgend dat bevel opgevolgd. Niemand anders was te zien.

Een auto reed in wilde vaart de Stille Haven op. Dicky

sprong van de schuit en rende naar de brede middenweg.

Daar stond hij als een razende te zwaaien om de wagen tot staan te laten komen.

Vlak voor hem stopte de auto. Dokter sprong er uit.

„Waar?”

Dicky wees, en met grote stappen beende dokter op de schuit toe.

„Gelukkig,” zei Joop.

Rob was bijgekomen. Vader hield zich met Ruut bezig.

O, wat duurde dat lang. En wat stond dokters gezicht ernstig. Maar gelukkig, ineens zagen de kinderen, dat er een grote gulp water uit Ruut's mond kwam en nog een en nog een. En toen sloeg Ruut de ogen op.

„Goddank,” zei vader uit 't diepst van z'n hart.

Ruut werd in de auto gedragen. Robert kon tussen Kees en Richard er heen lopen.

De portieren klaptten dicht en de auto stoof voort. Naar huis.

Nu vond Kees z'n spraak terug.

„Jongen, wat bibber jij,” zei hij tot Richard, die nu pas voelde dat ie doornat was.

„Direct mee naar huis. Op een draf.” En door de andere jongens meegetrokken, stond Richard een ogenblik later in de gang bij notaris Ploegmans.

Met een paar woorden lichtte Kees z'n moeder in, die bezorgd haar hoofd schudde, maar direct droge kleren klaarlegde, zodat Richard een kwartier later, in Kees z'n kleren, voor de rood-gloeiende haard zat. Een kop dampende bouillon op z'n knie.

„Drink op,” zei mevrouw Ploegmans.

Kees vertelde ondertussen, hoe alles zich toegedragen had en toen hij vertelde, hoè Richard zich geweerd had

om de beide Rodenborgh's naar de kant te brengen, konden z'n vader en moeder aan de stem van hun zoon horen, dat hij trots was op zó'n vriend.

„Je was erg dapper, Richard,” zei de notaris, hem de hand op 't hoofd leggend.

„Niets van aan, mijnheer,” streefde de Richard tegen. „Als ik niet in 't water gesprongen was, zou Kéés of een van de ànderen 't gedaan hebben. Maar nu moet ik naar huis, want vader zal ongerust worden.”

En meteen wilde hij opstaan.

„Geen sprake van,” zei mevrouw, „er is al een boodschap naar je vader, dat je tegen halfacht thuis komt. Je eet eerst maar eens, hoor.”

Met een dankbare blik liet Richard zich weer in de stoel zakken. Als vader nu ook nog hier was, dan zou 't helemaal heerlijk zijn.

De deur ging open en Kees z'n tweelingbroertjes Han en Jan kwamen binnen. 't Waren leuke kereltjes van nog geen zes.

Helemaal niet bang liepen ze op Richard toe:

„Ik heet Han,” stelde de een zich voor.

„An,” zei de ander.

„Was 't water erg koud?” vroeg Han.

„Oud?” vroeg Jan, z'n kopje opzij houdend. Hij herhaalde altijd de laatste helft van Han's laatste woord.

„Ben je warm?” Han weer.

„Arm?” besloot Jan.

„Je bent lief,” vond Han.

„Ief,” zei Jan.

„Nou moeten we eten, jongens,” en even later zat Richard naast Kees aan de witgedekte tafel.

Mevrouw Ploegmans knikte hem eens hartelijk toe.

„Flink eten, hoor vent,” en ze legde hem een groot stuk vlees op 't bord.

Richard liet 't zich smaken. Zó lekker had ie nog nooit gegeten, meende hij.

De woorden van dankbaarheid, die hij stamelde, toen ie wegging tegen Kees z'n ouders, kwamen dan ook diep uit z'n hart.

„Gauw terugkomen,” zeiden ze allebei.

„Ja, hoor, gauw weeromkomen,” beaamde Han.

„Omen,” echode Jan.

Kees bracht Richard tot de Boslaan. En vrolijk fluitend liep hij naar huis.

Maar Richard was niet minder blij en holde meer dan hij liep naar 't kleine huisje, waar vader hem reeds met ongeduld wachtte.

„Er zijn goede mensen in de wereld, Vader,” vond Richard.

„Ja, m'n jongen. We hebben grote reden tot dankbaarheid,” antwoordde z'n vader.

VIII WAT ER VERDER GEBEURDE

Door de drukke straten reed met grote vaart de doktersauto.

Binnenin lag Ruut, de zware tochtdeken over haar heen.

Rob zat op de grond. Vaders jas om de schouders.

En dokter Rodenborgh chauffeerde, in hemdsmouwen.

Door 't dichte gewoel van de straten stooft de auto voort.

Rob ving een enkele glimp op van de etalages, in de Hoofdstraat, waar al Kerstbomen uitgestald waren.

Ruut richtte zich op. „Hoe is alles gebeurd? Ik weet alleen dat ik uitgegleden ben.”

„Niet praten,” vermaande vader.

En even later stond de auto stil voor 't hek van hun huis.

„Kun je lopen, Rob?” vroeg vader, terwijl hij 't portier openrukte.

„Jawel, Vader,” en meteen stapte Rob uit. „Hier, de sleutel,” en vader drukte Rob de sleutelbos in handen. Robert haastte zich. Brr, wat sloegen die natte kleren hem tegen z'n body.

Vader droeg Ruut op de armen, direct naar boven. Moeder was aan komen lopen.

Eerst schrok ze wel, maar vlug hielp ze toen Rob naar boven.

Hete kruiken werden in alle haast klaargemaakt en een kwartier later lagen en Rob en Ruut in bed met droge kleren aan en elk twee warme kruiken.

Rob had een pleister op z'n voorhoofd.

Vader liet Ruut en moeder Rob een groot glas hete melk uitdrinken.

„Nou eerst slapen,” gebod vader, „en dan kunnen jullie vertellen.”

En heel gauw daarna bewees een rustig ademen, dat beiden ingeslapen waren.

Zacht ging moeder de natte boel opruimen en ondertussen vertelde vader haar fluisterend wát hij zelf wist.

Dat was maar heel weinig.

„Ruut was in 't water gevallen. Rob was haar nagesprongen en later nog een van de vrienden, die hen beiden naar de wal had gebracht.”

„Laat hen maar rustig slapen,” zei dokter, toen ze

's avonds voor 't naar bed gaan nog eens weer bij 't bed stonden van Ruut.

„We mogen dankbaar zijn, man,” zei mevrouw.

„Moeder,” klonk ineens uit de andere kamer Rob's stem, „Moeder.”

Vader en moeder liepen vlug door de tussendeur.

„Ben je wakker, vent? Ook nog moe?” vroeg vader.

„Helemaal niet,” zei Rob. „Alleen vreselijke honger.”

„Gelukkig,” zei moeder, draaide zich vlug om en ging naar beneden.

Ondertussen vertelde Rob wat hij wist.

„Toen 'k van de boot gleed, was 't net of ik 'n klap op m'n voorhoofd kreeg, Vader, en toen ik bij Ruut was, kon ik niet meer. Hoe Richard ons er uit heeft gehaald, weet ik nog niet.”

„Heeft Richard jullie er uit gehaald?” vroeg vader. „Ik heb er helemaal niet om gedacht om naar jullie redder te vragen. 'k Zal nog even notaris Ploegmans opbellen. De jongens zullen wel gedaan hebben, wat ik verzuimd heb te doen.”

Even later kwam vader weer boven. Z'n gezicht stond opgewekt.

„Gelukkig, dat we automatisch aangesloten zijn, jongen. Kees heeft Richard meegenomen. Die was best en is nu allang thuis. 'k Ga er morgen direct heen. Hier, eet nu een stukje. En dan: Welterusten.”

Rob at drie boterhammen, draaide zich om en prevelde: „Nacht Vader, nacht Moeder.”

De volgende morgen, nog voor achten, stond dokter Rodenborgh al klaar om in de auto te stappen. Een dichte mist hulde alles in een sluier. Koud was het ook. Je kon wel weten, dat 't al bijna half December was.

„Er kon wel eens sneeuw komen,” dacht dokter, die

naast de auto z'n dikke handschoenen stond aan te trekken.

Ruut was in de nacht wakker geworden, had ook gegeten en was weer in slaap gevallen. Beiden sliepen nog en waren koortsvrij.

Een fiets naderde. Een man sprong eraf. Groette. Dokter had juist achter 't stuurrad plaats genomen.

„Of dokter derekt even op de boerderij „Ruimzicht” wilde komen?” vroeg de man, z'n hand aan de pet.

„Lansen, de knecht, had vanmorgen vroeg onder 't melken een trap van een koe gekregen en was met 't hoofd tegen een stenen muur gesmakt,” vertelde hij verder.

„'k Ga direct, hoor,” zei dokter. „'t Is in Randwijk, hè?”

„Ja, dokter.”

Dokter's auto stoof de straat uit.

Eerst maar naar Randwijk. Terug kon hij dan door de Boslaan rijden en naar 't boshuis gaan.

Doktersplicht ging voor.

In Randwijk vond dokter Rodenborgh de toestand ernstig.

De man lag in diepe bewusteloosheid en dokter kon niets uitrichten. Dokter gaf bevelen, wat er gebeuren moest als Lansen uit de bewusteloosheid ontwaakte en beloofde 's avonds terug te zullen komen.

Nu naar 't Boshuisje.

De mist was opgetrokken, maar uit de grijze lucht vielen zachte, witte vlokken naar beneden.

„Sneeuw, wat zouden de kinderen dat heerlijk vinden,” dacht dokter, terwijl hij de Boslaan doorreed.

In de boshut trof dokter alleen maar Astenberge aan. Richard was al naar school.

Dokter schrok opnieuw van 't vermagerde uiterlijk van Astenberge.

Nadat ze elkaar begroet hadden, vroeg Richard's vader:

„Hoe is 't met Ruut en Robert?”

„Best hoor,” stelde dokter Rodenborgh hem gerust.

Tussen twee hoestbuien in vertelde Astenberge, dat Richard vanmorgen al heel vroeg van huis gegaan was, om te gaan vragen.

„Naast God, hebben we aan jouw zoon de redding van onze kinderen te danken, Astenberge. Wat er ook gebeuren mag, ik zorg voor Richard.”

Astenberge knikte: „Ik dank u, dokter, God zal 't u vergelden.”

De beide mannen hadden vriendschap gesloten en Astenberge wist reeds, dat hij niet lang meer kon leven. Maar de grootste zorg, wat er van Richard moest worden, was nu van hem afgenomen.

„Zeg,” vertelde dokter terloops, „ik ben zojuist bij een zekeren Lansen geweest. De man is knecht op de „Maria Hoeve” en vanmorgen lelijk te pas gekomen. Heette die bediende indertijd ook niet Lansen?”

Bij de naam Lansen was Astenberge opgesprongen en een vluchtig rood overtoog z'n bleek ziekelijk gezicht.

„Ja,” stootte hij uit. „Maar 't kan haast dezelfde niet zijn. Is ie groot?”

„Nee, klein. Maar laten we er niet over praten, Astenberge, want 't windt je te veel op.”

„Och, en dan is er toch niets meer aan te doen,” zuchtte Richard's vader.

„Die man had immers zulke bewijzen, dat zelfs de rechter er geen speld tussen kon krijgen. Waarom hij van bankbediende boerenknecht is geworden?”

„Kom, ik moet naar m'n patiënten,” zei dokter Rodenborgh opstaande.

Astenberge deed hem uitgeleide tot de Boslaan en ging, in gedachten verdiept, naar z'n woning.

De naam Lansen had al de oude gevoelens weer in z'n hart doen ontwakken.

„Wraak, wraak,” siste hij tussen z'n tanden, maar toen z'n blik viel op de Bijbel, daarginds op de plank, streek hij zich met de hand over 't voorhoofd en zei langzaam: „Mij is de wrake, zegt God.”

IX DE DONKERE DAGEN VOOR KERSTMIS

Om kwart na acht belde Richard al bij notaris Ploegmans aan. Samen zouden ze naar de Rodenborgh's gaan, om te vragen hoe 't daar was. Dat hadden ze gisteravond afgesproken.

Han en Jan, de tweelingen, kwamen hem al in de gang tegemoet.

„Sneeuwt,” opende Han 't gesprek.

„Eeuwt,” zei Jan.

„Ga je mee sneeuwballen gooien?” vroeg Han.

„ooien?” vroeg Jan.

„Jullie zijn grote kerels,” zei Richard, „en later gaan we sneeuwballen gooien.”

„Kom mee.”

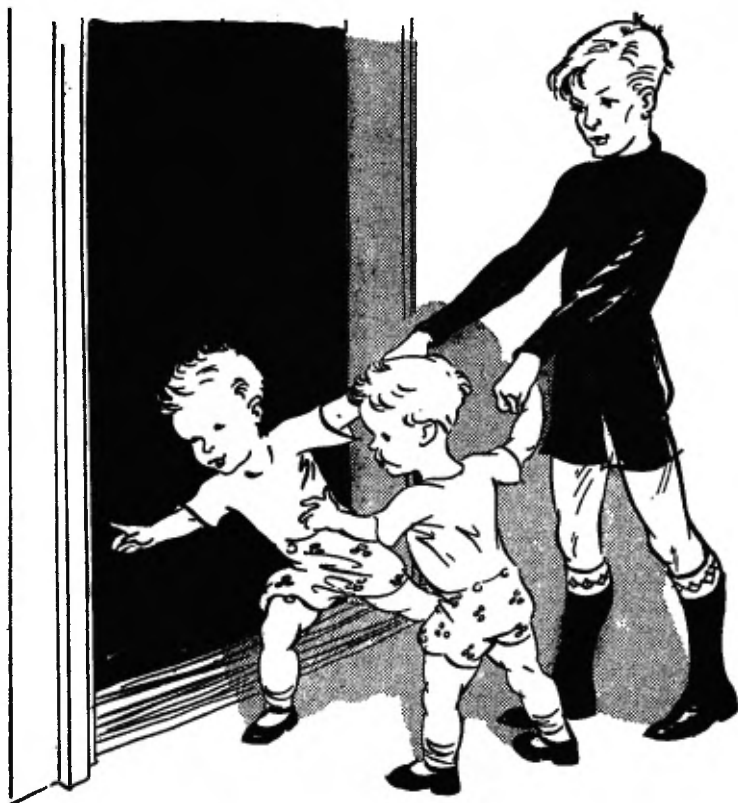
„Ee.”

De tweelingen trokken Richard bij de hand de gezellige huiskamer in.

„'n Kop thee, Richard?”

„Graag, mevrouw.”

Even later zat Richard met thee en 'n sneedje koek weer bij de haard.

De tweelingen trokken Richard bij de hand...

Kees propte z'n brood naar binnen, wat z'n moeder ontlokte:

„Jongen, schrok toch niet zo,” terwijl vader zei: „Kees speelt voor Holle-bolle-gijs.”

„Ja, voor Holle-bolle-gijs,” juichte Han.

„IJs,” jubelde Jan.

Even later waren de beide vrienden op weg naar de Rozenmarklaan.

„Ze slapen allebei nog,” vertelde mevrouw, „maar nou moeten jullie eerst eens vertellen, wat er precies gebeurd is.”

Kees vertelde alles, in de kleinste bijzonderheden, tot Richard aan de loftuizingen, die aan z'n adres waren gericht, een einde maakte en zei: „Ik denk, dat Ruut van schrik niet zwemmen kon en dat Rob een klap van 't peilhout heeft gekregen. Ik voelde 't ook toen ik van boord sprong.”

„Richard, hoe kunnen we je danken!” zei mevrouw. Richard lachte olijk.

„Dat kan u direct doen, mevrouw!”

„Waarmee dan, jongen?”

„Door er helemaal niet meer over te spreken,” antwoordde Richard.

„En nu gaan we naar school,” zei hij even later.

„Komen jullie vanmiddag met z'n allen even aan?” vroeg Ruut's moeder. „De beide meisjes ook? Dan zullen die twee daar boven wel wakker zijn.”

„Wat vreemd toch, dat ik, de zoon van een ontslagen gevangene, ineens zoveel lieve, goede mensen tegelijk ontmoet,” peinsde Richard hardop, toen ze beiden op straat voortliepen en de sneeuw plekte op hun blauwe jekkers.

„Als je dat nou nog een keer zegt, dan zàl ik je,” zei Kees verontwaardigd.

Op school was Richard de held van de dag. Meester De Rozelaar zei: „Jongen, je bent een prachtkerel.”

Om twaalf uur lag er al een laag sneeuw en 't bleef doorsneeuwen.

Thuis trof Richard z'n vader in een hevige hoestbui aan.

Maar tegen halftwee was 't hoesten helemaal over en

toen Richard voorstelde om die middag maar thuis te blijven, wees z'n vader dat met kracht van de hand.

„Ik ga een poosje naar Ruut en Robert, Vader.”

„Best, m'n jongen. Ik ga eerst naar bed en dan wandelen.”

Door de sneeuw baggerde Richard naar de stad. Hij was niet zo fleurig gestemd als die morgen.

't Ging mis met vader. En wat dan?

Bij school werd een vrolijk sneeuwgevecht gehouden en ook in school was de middag zo maar voorbij. Toen om vier uur de bel ging, was 't buiten al donker. 't Laatste half uur had meester voorgelezen. Knus was dat, bij de lamp, vonden de kinderen.

Nog een poosje bleven ze sneeuwballen gooien, maar halfvijf stond 't hele stel van de vorige middag op de stoep in de Rozenmarklaan.

Ruut en Robert drukten hun neuzen al plat voor 't erkerraam en jubelden de schare toe.

„Niet al te druk, jongens,” zei dokter Rodenborgh, die zelf de deur opende: „ze waren allebei vanmorgen zo goed en ze smeekten zo of ze 't bed uit mochten, dat ik 't toegestaan heb. Maar ze moeten in de kamer blijven, want Ruut is nogal verkouden.”

Met gejuich werden ze begroet en toen mevrouw Rodenborgh ze allen van thee „met wat er bij”, zoals Ruut 't uitdrukte, had voorzien, trok ze zich, met dokter, in de voorkamer terug.

„'n Flinke vent toch, die Richard,” zei mevrouw.

„'k Wou dat we iets voor hem doen konden.”

„Die wens zul je gauw genoeg kunnen vervullen, vrouw,” dokter dempte z'n stem en vertelde, wat hij aan Richard's vader beloofd had. „Ik denk niet dat hij de winter doorkomt,” eindigde hij.

Mevrouw had tranen in haar ogen.

„Wat verschrikkelijk toch. De een zoveel en de ander niets.” Even zweeg ze.

Dan ging ze verder:

„Zeg man, kunnen ze met de Kerstdagen niet hier komen? Laten we ook voor hen 't Kerstfeest tot een blij en licht feest maken.”

„Ik heb 'm al eens gepolst,” zei dokter, „maar onveranderd luidt z'n antwoord:

„Nee dokter, met God is 't weer helemaal in orde, maar onder de mensen kom ik niet meer. Hier in 't bos heb ik met m'n leed gewoond, hier wil ik ook sterven. Maar zorg astublief voor Richard.””

„Arme man,” zuchtte mevrouw.

„Ja, arm door de mensen, maar rijk door God,” zei dokter zacht.

En zwijgend bleven ze zitten, terwijl uit de achterkamer vrolijke stemmen door de schuifdeuren heen klonken.

Astenberge was, toen Richard vertrok, op bed gaan liggen. Eerst een beetje rusten en dan ga ik naar buiten, dacht hij bij zichzelf. Als die nare hoest hem maar eens met rust liet.

Achterover liggend op z'n bed gingen z'n gedachten weer naar het gesprek, dat hij dien morgen met dokter Rodenborgh had gehad.

Gerrit Lanssen was indertijd de bankbediende geweest die allemaal de bewijzen van zijn schuld had aangebracht.

En doordat z'n geldmiddelen in de war waren, omdat hij borg was geweest voor een vriend, was de toestand nog erger geworden.

De rechter had hem veroordeeld tot vijf jaar hechtenis. Zou dit dezelfde Gerrit Lansen zijn? Maar hoe kon hij van bankbediende boerenknecht worden? Daar had dokter Rodenborgh ook al geen antwoord op geweten. De slaap kon hij echter niet vatten, rusteloos als hij was. En na enige tijd te hebben liggen piekeren, waarbij zijn gedachten een uitweg zochten uit de donkerte van zijn leven, besloot hij op te staan. Hij moest er uit en nog in dromerig gepeins ging hij 't besneeuwde bos in.

Zonder op de weg te letten, liep hij maar aldoor. Z'n hoofd weggedoken in z'n jaskraag.

Af en toe moest hij stilstaan als er weer een hoestbui op kwam zetten.

Juist wilde hij terugkeren, toen een geweldige hoestbui hem dwong, zich aan een boom vast te houden.

Hij voelde zich ineens duizelig worden. De bomen van het bos draaiden allemaal door elkaar. Een vreemd suizen in zijn hoofd. Hij deed een paar stappen in de richting van de open plek, wankelde en viel neer op de grond. . . .

De ogen gesloten. . . . lag hij daar en bleef liggen. Buiten bewustzijn. En uit de al donker wordende lucht daalden de witte sneeuwvlokken neer. . . .

Diepe stilte heerste er in het bos. . . .

„Nou ga 'k naar huis, hoor,” zei Richard, toen de pendule halfzes sloeg.

De anderen probeerden hem tegen te houden, maar lachend zei hij:

„Nee hoor, vader wacht op me. Morgen kom ik weer als 't mag.”

„We brengen je weg,” zeiden Dicky, Kees en Joop.

„Watje, pak je goed in,” waarschuwde Ruut, „want anders vat je kou.”

„Ik kom vanavond nog even bij vader zien, jongen,” zei dokter.

„Graag, dokter,” en vrolijk stapte Richard met de anderen de stoep af.

Weinig vermoedden dokter en mevrouw, dat ze hem diezelfde avond, onder geheel andere omstandigheden, terug zouden zien.

„Al gauw Kerstdagen, jongens,” zei Kees, terwijl ze stevig voortstapten.

„Jij komt toch ook op 't Kerstfeest van school?” vroeg hij aan Richard.

„Als vader goed is, wel. Verleden jaar leek 't me ook zo fijn, maar toen durfde ik niet,” zei Richard.

Even later liep hij in de donkere Boslaan. Maar vlug doorstappen. Zou vader ook weer zo'n hoestbui gehad hebben? Hè, toen ie pas bij de anderen in de vrolijk-lichte huiskamer zat, had alles, 't oude hutje en vader zo ver geleken. Maar nu wou ie maar dat ie eerder naar huis was gegaan. Wie weet, hoe vader naar hem had uitgezien!

De sneeuw knoerste onder z'n stevige schoenen. Ziezo, daar was 't bekende, smalle laantje al. Hè, wat gek, zou vader in 't donker zitten? Uit 't raam kwam geen lichtstraal. Stil en donker lag daar 't haveloze huisje, dat hen zolang tot woonplaats had gediend.

Met een paar grote sprongen rende Richard naar de deur toe.

„Vader!” kreet hij angstig.

Stilte, niets dan grote, diepe stilte. Alleen klonk heel zacht 't ruisen van de wind door de bomen om 't huisje. Met bevende vingers zocht Richard de lucifers, stak de

petroleumlamp aan en staarde naar 't bed in de hoek. Leeg, leeg. Vaders jas was ook weg.

„Waar is vader? O! God, zeg het me,” bad de jongen, in de grootste vertwijfeling z'n handen vouwend.

„God, help me zoeken.”

Trillend stak Richard het lantarentje aan en liep de hut uit. Waar moest ie zoeken? Wat kon er met vader gebeurd zijn?

„Vader, vader!” klonk de angstige jongensstem door 't dichte, donkere bos. Maar geen menselijke stem antwoordde. De bomen stonden daar in hun winterse pracht. Richard lette er niet op.

„Vader, vader!” snerpte weer z'n stem hoog op. 't Geluid stierf weg.

De diepe, donkere stilte bleef.

Moedeloos tuurde Richard voor zich uit. Zag niet de grote, dikke boomwortel vlak voor z'n voeten. Hij struikelde en viel. De lantaren rinkelde aan scherven. Ging uit. Richard brandde zich aan 't omhulsel. Hij merkte 't niet eens, maar was opgestaan en strompelde verder.

„Vader, vader!” Z'n stem sloeg over.

Hij was nu op een open plek gekomen. Daar was 't iets lichter.

Ingespannen tuurde Richard vooruit. Wat was dat voor een donkere plek, op de witte sneeuw?

Met z'n laatste krachten sleepte hij er zich naar toe. En viel neer.

„Vader, Vader!”

Want daar lag vader in de sneeuw. Zien kon Richard 't niet, maar hij voelde het.

Zou vader daar de hele middag gelegen hebben? Verschrikkelijk.

Maar hoe Richard ook probeerde, z'n vader op te richten, alle pogingen mislukten.

't Begon weer zacht te sneeuwen. Richard voelde zich doodmoe. Z'n hoofd deed pijn van de val zoeven.

Zacht kwam 't over z'n lippen: „God, help ons.”

Nog eens probeerde hij zich op te richten. Maar 't mislukte.

En Richard viel neer op de grond. „Vader,” prevelde hij.

Daarna: diepe, ondoordringbare duisternis. Zachtjes viel de sneeuw en bedekte alles met haar witte wade. . .

X

GERED

Om zeven uur was dokter Rodenborgh weggereden, na eerst de kinderen naar bed te hebben gestuurd. Ze pruttelden wel wat tegen, maar vader stond op z'n stuk.

„Als jullie morgen weer naar school willen, moet het,” was 't onverbiddelijke woord geweest.

„'t Zal wel laat worden, vrouw. Zet maar wat voor me klaar en ga zelf naar bed.”

Dokter was weggereden. Eerst naar Randwijk.

Daar was de toestand niet verbeterd. Af en toe was Lansens bijgekomen en had dan iets gepreveld van „schuld” en „goed maken voor 't sterven”. Maar op de boerderij hadden ze 't veel te druk om iedere keer bij hem te zitten, vertelde de eigenaar.

Dokter ging 't kleine vertrekje in. De boer achter hem aan.

De zieke lag nog in dezelfde houding als die morgen.

't Was een man van hoogstens dertig jaar.

Z'n ogen waren open en namen de binnentredenden op.

Een krachteloze hand werd even opgeheven en de lippen bewogen zich.

Dokter boog zich over den gewonde heen.

„Weg,” prevelden die lippen.

„Ik weg,” vroeg de dokter, „of de boer?”

„De boer,” weer bijna onhoorbaar.

Deze haalde z'n schouders op en verdween.

De gewonde probeerde zich op te richten. 't Lukte niet.

„Liggen blijven,” zei de dokter. „Wat wil je?”

„In de vloer, . . . losse steen.”

Met horten en stoten kwamen de woorden bijna onhoorbaar over de lippen.

De dokter keek en vond na enig zoeken de losse steen, die hij er uit trok. Een geel couvert stak nu uit de opening. Hij pakte het en naderde het bed, 't couvert omhoog houdend.

„Lezen,” prevelden de lippen.

Dokter scheurde 't couvert open. 't Was maar een kort briefje, maar de inhoud deed den dokter vreselijk ontstellen.

Want daar stond:

„Ik, Gerrit Lansen, verklaar hierbij, dat ik ten nadele van de Bank f14000 heb gestolen en de verdenking op m'n chef, kassier Astenberge, heb geladen.

14 Maart 19. . . .

Gerrit Lansen.

„Man,” kreet de dokter, „hoe kon je?”

„Lezen,” prevelden weer de lippen. „In 't couvert.”

Dokter Rodenborgh diepte nog een papier op uit de enveloppe. 't Was een brief.

Vluchtig zag de dokter 't schrijven in.

Geachte mijnheer Astenberge.

Met een zware schuld op m'n geweten loop ik rond. Ik heb gestolen en de schuld op u geworpen. Ik heb valse eden afgelegd. Gezworen, alles wat maar in uw nadeel was. En ze hebben me geloofd. U werd veroordeeld. Met 't geld wilde ik vluchten, maar door alle spanning werd ik ziek. Toen ik weer beter was, hoorde ik dat uw vrouw gestorven en uw kleine jongen in 't weeshuis was.

Vluchten durfde ik niet meer. Bekennen nog minder. Op de bank blijven kon ik ook al niet. M'n geweten liet me niet met rust. Ik verhuurde me op een boerderij en bleef de mensen uit de weg. Ik ben een lafaard en daarom zal m'n daad tot m'n dood toe verborgen blijven. Mijnheer, mocht dit schrijven u ooit in handen komen, vervloek me dan niet. God heb ik nooit gekend. En nu kan ik me ook niet tot Hem wenden.

't Geld is veilig opgeborgen op een bank in Amsterdam. 't Bewijs ligt hierin. 'k Heb er nooit één cent van aangeraakt, maar 't heeft m'n leven gebroken.

Mijnheer, vergeef me. 'k Heb uw geluk verwoest, alleen om mijn grote hebzucht. En door mijn lafheid zijt gij in de gevangenis.

Vergeef me.

Gerrit Lansen.

De laatste woorden waren bijna onleesbaar.

Dokter Rodenborgh hief 't hoofd op. De stervende lag hem strak aan te kijken en opende weer z'n lippen.

Dokter bukte zich over hem heen.

„Geef aan. . . .” Verder kwam hij niet. Een gerochel en Gerrit Lansen was dood.

Dokter Rodenborgh drukte hem de ogen toe en zuchtte:

„God geve zijn ziel vrede.”

Nog even vertoefde hij in 't kleine kamertje. Daar lag nu iemand, wiens leven geleefd was zonder God. . . .

't Gele couvert in de binnenzak van z'n jas, stapte dokter weer in de auto, na tegen den eigenaar gezegd te hebben dat de knecht gestorven was.

En nu reed dokter Rodenborgh door de stille Boslaan. Z'n hoofd vol gedachten. Maar Astenberge kon gerust zijn. Z'n onschuld was bewezen. En de dokter zette de motor in de hoogste versnelling. Hij moest 't blijde bericht zo spoedig mogelijk in 't Boshutje brengen.

Als een zware, zwarte vogel vloog de wagen over 't besneeuwde pad. Dikke sneeuwvlokken daalden als witte vlinders uit de donkere lucht. Plekten zich op de zwarte auto, op de witte bomen.

Voort joeg de wagen. Daar was eindelijk 't bekende paadje.

Met vlugge schreden liep de dokter 't af. Uit 't raam straalde licht op de witte takken en op de grond. Deed ze glinsteren als kristal.

Maar dokter had er geen oog voor. Hij rook onraad, want de deur was open.

Met een paar grote stappen stond hij op de drempel.

Leeg. De petroleumlamp goot z'n warm-gouden schijn over 't armelijke meubilair.

En als uren tevoren Richard, zo liep nu de dokter door 't stille donkere bos. Z'n grote, electriche zaklantaren wierp een fel schijnsel op de zwarte witgeplekte stammen, op de sneeuw.

Roepend: „Richard, Astenberge,” ging dokter daar in die stille donkere nacht door 't bos.

.... Stond hij op den drempel.

Maar geen antwoord kwam tot hem. Dokter zocht, zocht.... tot hij op de open plek die beiden vond. Vader en zoon.

Dokter begon den bewustelozen jongen met sneeuw te wrijven.

Op Richards voorhoofd was een donkere plek van geronnen bloed.

„Dokter,” hoorde hij fluisteren. Dadelijk daarop knielde dokter naast Astenberge neer. „Ik zal jullie naar het huisje dragen en dan heb ik je wat te vertellen. Kun je opstaan?”

Astenberge probeerde het, maar zonk weer terug op de grond.

„Ik kan niet,” kreunde hij.

Dokter pakte hem op. De man was door z'n ziekte sterk vermagerd en daardoor erg licht geworden. Toen hij Astenberge op 't bed had gelegd, zei hij: „Nu haal ik Richard.”

En opnieuw liep dokter door de sneeuw naar de open plek. Om even later met Richard in z'n armen terug te keren.

De jongen was nog steeds bewusteloos.

Astenberge niet. Hij lag op 't bed en keek dokter met onrustig beweeglijke ogen aan. Spreken kon hij bijna niet.

Dokter legde Richard naast hem. „Versta je me?” vroeg dokter.

Astenberge knikte moeizaam.

Dokter haalde 't couvert uit z'n zak en las, de ogen af en toe strak op Astenberge gericht, de zich daarin bevindende stukken voor.

Wat verhelderde dat gelaat. „O, God, ik dank U,” stamelde Astenberge.

Geroerd sprak dokter: „Ik zal nu Richard eerst naar mijn vrouw brengen en dan kom ik dadelijk bij je terug.”

Dokter had wel gezien, dat Astenberge niet lang meer zou leven en dat hij beslist niet vervoerd mocht worden. Astenberge knikte dat hij 't begrepen had. Z'n hand tastte over 't bed, tot hij die van Richard vond.

„Als ik er niet meer ben, dokter, zorg u dan dat hij het komt te weten,” kwam er met moeite uit. Dokter knikte. Hij pakte den nog bewustelozen Richard op en droeg hem naar buiten, waar hij hem goed ingepakt op de achterbank in de auto legde.

„Kun je zolang alleen blijven?” vroeg dokter toen, terwijl hij weer voor het bed stond. „Ik rijd vlug naar huis.”

Astenberge knikte flauwtjes. Sloot dan van vermoedheid z'n ogen.

Even later was dokter met den bewustelozen jongen achterin op weg naar huis.

De grote Friese staartklok liet juist drie heldere slagen horen toen dokter Richard z'n huis binnendroeg.

Voorzichtig legde hij den jongen op de bank in de hall en probeerde hem bij te brengen. Eindelijk gelukte dat. Richard sloeg de ogen op en prevelde: „Vader.” Met een draaide hij zich om, de ogen sloten zich weer en Richard Astenberge viel in een diepe, gezonde slaap.

„Goed zo, jongen,” prevelde de dokter. „Nu zal ik je naar boven dragen.”

Mevrouw Rodenborgh had haar man horen thuis-komen. Ze had al geslapen. Wat bleef hij lang beneden. Ze zou eens gaan zien. Haastig trok ze wat kleren aan en kwam juist de trap af toen haar man den jongen naar boven wilde brengen.

Met enkele woorden bracht dokter z'n vrouw op de hoogte en direct maakte ze alles klaar. Tien minuten

later lag Richard in bed op de logeerkamer en vertelde dokter Rodenborgh haastig alles aan z'n vrouw.

Dokter ging terug naar 't eenzame huisje in het donkere bos. Astenberge lag heel stil. Dokter voelde z'n pols. En dan keek hij met innig medelijden op den man neer. Lang zou het niet meer duren.

Dokter bleef bij het bed zitten en hield z'n ogen strak op Astenberge gericht. Zo zat hij tot de morgen.

't Werd acht uur en nog steeds lag Astenberge achterover. Maar ineens probeerde hij zich op te richten. Dokter hield hem tegen en zei: „Liggen blijven, anders krijg je weer een hoestbui.” Maar Astenberge schudde z'n hoofd. „Ik krijg geen hoestbuien meer. Ik voel het. Hier is alles zo licht.”

Hij wees op z'n borst.

't Spreken ging veel beter dan in de nacht. Wel vermoeide het den zieke erg.

„Vertel u me als u wilt van Gerrit Lansens?” vroeg Astenberge zacht.

En stil lag hij te luisteren, terwijl dokter vertelde wat er die nacht op de boerderij „Ruimzicht” was voorgevallen.

„Ik ben zo blij,” fluisterde Astenberge, toen het verhaal uit was. „Nu weten de mensen dat ik onschuldig ben en kunnen ze m'n jongen niet meer met de vinger nawijzen en zeggen dat hij een dief tot vader had.”

Dokter bleef zitten bij den stervenden man. Hij wilde hem niet alleen laten. Er waren op 't ogenblik gelukkig geen ernstige patiënten.

Eindelijk tegen elf uur sloot Astenberge voorgoed de ogen. Z'n laatste woorden waren: „Groet Richard van mij, dokter. . . .”

XI TOEN HET BLIJDE LICHT KWAM

Dokter Rodenborgh zorgde voor alles. Richard moest een paar dagen in bed blijven. Ondertussen werd de hele boel geregeld. De stad en haar bewoners hoorden vreemd op van de geschiedenis, die zich had afgespeeld.

Ieder had de mond vol van Richard Astenberge. En de velen, die over z'n vader het onherroepelijk „schuldig” hadden uitgesproken, bogen nu wel even 't hoofd.

Z'n vaders naam was in eer hersteld. En hij zelf had 't vóór z'n dood geweten en was heengegaan in vrede.

Dat hielp Richard over de eerste moeilijke dagen heen. Robert en Ruut hadden al eens gevraagd: „Vader, wat moet Richard nou?”

Vader haalde dan z'n schouders op en zei: „Dat moet jullie maar eens afwachten.”

En nu was 't 24 December. Ze hadden mogen meehelpen, de boom te versieren, maar daarna had moeder hen alle drie de deur uitgejaagd. „Ga nou maar eens een frisse neus halen,” gebod ze.

Heerlijk hadden ze gelopen. Nog steeds lag er een dik pak sneeuw. Op de Stille Haven had Ruut Richard bij de hand gepakt en gezegd: „Ik ben je nog zo dankbaar.” „Och, malle meid,” weerde hij af.

Ze waren vroeg naar bed gestuurd, die avond.

En toen over de grote stad de klokken het middernachtelijk uur uitriepen en de tonen door de ijle wind werden voortgedragen en wegstierven, lagen in hun bedden de drie kinderen in de Rozenmarklaan. Ze sliepen vast. Ook voor hen was het grote Licht gekomen.

De volgende morgen werd Ruut heel vroeg wakker. Ze voelde iets prettigs in zich. Zo'n wonderlijk blij gevoel. Kerstfeest en jarig.

Toen vader en moeder haar gelukwensen en moeder fluisterde: „Nou ben jij m'n grote dochter van twaalf jaar,” kreeg ze tranen in de ogen en ze nam zich voor, haar best te doen en flink te zijn.

Om vier uur 's middags werden de kaarsen opgestoken. En bij die lichtende boom vertelde dokter aan zijn kinderen en hun vriendjes het oude en toch altijd nieuwe verhaal:

„Dat de Heere Jezus als klein kindje op aarde kwam, om ons allen zalig te maken.”

Onder de indruk, bleven ze zitten na de Kerstvertelling.

Daarna zongen ze. Later ging vader weer in z'n grote stoel voor de haard zitten en vertelde 't verhaal van een jongen. Ademloos luisterden de kinderen. Want dit leek op de geschiedenis van Richard Astenberge.

Robert begon iets te vermoeden. Hij stond, toen 't verhaal bijna uit was, op, en drong aan: „Toe Vader, wat deden de mensen met dien jongen?”

„Hij werd hun tot een zoon,” zei vader zacht.

Rob was op Richard toegesprongen en zei: „Nou ben jij m'n broer, Richard.”

„Heerlijk!” juichte ook Ruut.

„Ja, jongens, Richard blijft bij ons,” zei moeder. „God heeft z'n weg gebaand.”

INHOUD

	Blz.
1. Ruut en Robert	7
2. Richard	11
3. Het zilveren potlood	19
4. Tijs moet bekennen	25
5. 't Besluit van Robs verjaardag	34
6. Richard en de anderen sluiten vriendschap	41
7. Een moedige daad	44
8. Wat er verder gebeurde	53
9. De donkere dagen voor Kerstmis	58
10. Gered	66
11. Toen het blijde licht kwam	74